Пролетарии всех стран, соединяйтесь! פּראָלעטאַריער פון אַלע לענדער פאַראייניקט זיך! *Proletarjusze wszystkich krajów, łączcie się!* *Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!*

УМОВЫ ПАДПІСКІ:
На 1 мес. 90 к.; на 3 м-цы—2 р. 60 к.; на 6 месяцаў—5 р.; на 1 год—9 р. 75 к.
Зьмена адрасу: мясцовага—10 к., іншагародняга—20 кап.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ:
За радок нонпарэлі (пасля тэксту)—50 кап. Іншагароднія—1 р.
Пасярод тэксту ў два разы даражэй. Пры шматразовым друкаваньні—скідка па згодзе.
Згодна паст. СНК ад 10 верасьня 1924 г. бярэцца зьверх тарыфу 10 проц. падатку.

Падпіска і абвесткі прымаюцца: У Гал. Канторы газ. „Зьвязда"—г. Менск, Савецкая, 63, (трэці паверх) ад 9 гадз. раніцы да 3-яе гадз. дня. У акруговых гарадах—у адд. Бел. Дзярж. Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах.
РЭДАКЦЫЯ—Г. МЕНСК, САВЕЦКАЯ, 63.

ЗЬВЯЗДА

Орган Цэнтральн Камітэту камуністычнае партыі (бальшавікоў) Беларусі і Мен. АК КП(б)Б.

Рэдакцыя і галоўн. кантора
1) Рэдактар прымае ад 11—1 гадз. дня: тэлефон № 10-74. 2) Сакратар рэдакцыі—ад 12 да 2-ое гадзіны дня, тэлеф. № 6-19. 3) Начны рэдактар (друкарня) ад 6 гадз. веч. тэл. № 6-42.
Кіраўн. Гл. Канторaю } Кантора абвесткі падпіскі } ТЭЛ. № 781.

ПЯТНІЦА, 14 ВЕРАСЬНЯ 1928 г.
№ 212 (3019)
Кошт асобнага нумару ўсюды 5 кап.

Год выданьня дванаццаты.

Рацыяналізацыя прамысловасьці і прафсаюзы

Рэзалюцыя пленуму ЦКК аб выніках рацыяналізацыі прадстаўляе сабой дакумант, які вызначаецца па сваім зьмесьце, па маштабе і аб'ёме высунутых праблем і па тым выключным значэньні, якое ён будзе мець для далейшага лёсу савецкай прамысловасьці.

Ня гледзячы на вымаганьні апарату прамысловасьці, ня гледзячы на тое, што ва многіх прадпрыемствах дасягнуты значныя вынікі,—наша рацыяналізацыя знаходзіцца яшчэ ў самай першапачатковай, маладой стадыі. Рацыяналізатарская праца праходзіць надзвычайна няроўнамерна ў розных галінах прамысловасьці і ў паасобных вытворчасьцях. Яка пакуль яшчэ ня выходзіць за межы паасобных прадпрыемстваў. Рацыяналізатарскія намаганьні не даюць належнага эфэкту і часта зводзяцца да нуля, дзякуючы таму, што ў тых прадпрыемствах і галінах вытворчасьці, ад якіх залежыць праца данага заводу, да рацыяналізацыі яшчэ не прыступілі. Наша вытворчасьць да гэтага часу носіць унівэрсальны характар, між тым як посьпех рацыяналізацыі патрабуе вытворчасьці сэрыйнай, масавай, спэцыялізацыі і каапэраваньня прадпрыемстваў, большай стандартызацыі і г. д.

Дзеля таго, каб рацыяналізацыя магла даць сапраўдны эканамічны і вытворчы эфэкт у кожным даным прадпрыемстве, неабходна стварэньне адпаведных умоў ва ўсёй прамысловасьці ў цэлым. Вось чаму патрэбен пераход ад разрозьненых і часта няўзгодненых рацыяналізатарскіх дзеяньняў па паасобных фабрыках і заводах да шырокай пляномернай дзейнасьці па ўсім фронце прамысловасьці. Гэта ставіць перад прамысловасьцю і перад рабочай клясай задачы гіганцкага маштабу. Гэта азначае неабходнасьць дзейнічаць адначасова ў розных напрамках. Гэта азначае, нарэшце, няўхільнасьць перамогі вялізарных труднасьцяй. Аднак, толькі такім шляхам можна і павінна пасапраўднаму ставіць і вырашаць задачы сацыялістычнай рацыяналізацыі ва ўмовах, калі нам дан «мінімальны гістарычны тэрмін нагнаць, а потым і выперадзіць узровень індустрыяльнага разьвіцьця перадавых капіталістычных краін».

Асноўнае значэньне рэзалюцыі пленуму ЦКК заключаецца іменна ў тым, што праблема рацыяналізацыі пастаўлена не часткова, а за ўсім яе абхваце, што дана праграма практычных мерапрыемстваў чарговага і больш доўгага парадку, што маюць на мэце стварыць умовы для найбольш пасьпяховага разьвіцьця рацыяналізацыі прамысловасьці.

Ня маючы магчымасьці спыніцца на ўсіх пытаньнях, пастаўленых у ... неабходным

Само сабою зразумела, што, паколькі рацыяналізацыя сацыялістычнай прамысловасьці ёсьць задача ўсяе рабочае клясы, прафэсіянальныя саюзы павінны ня толькі забясьпечыць арганізацыйнае падтрыманьне і садзейнічаньне, але і актыўна ўдзельнічаць у гэтай важнай працы. Аднак, асаблівая ўвага саюзаў павінна быць зьвернута, перш за ўсё, на тое, каб рацыяналізацыя вытворчасьці ішла побач з аздараўленьнем працоўнай абстаноўкі. Рэзалюцыя пленуму ЦК дае ў гэтых адносінах рад важнейшых зазначэньняў, з якіх асабліва варта ўвагі аб распрацоўцы канкрэтнага пяцігадовага пляну па аздараўленьні працы і быту рабочых. У гэтай справе саюзы павінны выявіць максымум ініцыятывы, дамагаючыся таго, каб гэты плян найбольш дакладна быў распрацаваны і каб яму было забясьпечана магчыма поўнае практычнае ажыцьцяўленьне.

Найлепшае скарыстаньне ўсіх матар'яльна-тэхнічных рэсурсаў, якія маюцца ў наяўнасьці,—а гэту іменна задачу і павінна вырашыць рацыяналізацыя прамысловасьці, — патрабуе таксама рацыянальнага скарыстаньня працы. Побач са стварэньнем найбольш спрыяючых умоў працы, побач з правільнай падрыхтоўкай рабочай сілы, гэта вымагае таксама салідна і навукова пастаўленага нармаваньня працы ў вытворчасьці. Пытаньнем аб нармаваньні саюзы павінны заняцца больш сур'ёзна і пасьлядоўна, зьвяртаючы на гэтую справу досыць увагі.

Сацыялістычная рацыяналізацыя адрозьніваецца ад капіталістычнай, між іншым, і тым, што аднэй з умоў пасьпяховасьці яе разьвіцьця зьяўляецца ўдзел саміх рабочых. Іменна ў сувязі з шырокай пастаноўкай рацыяналізатарскай працы выступае ва ўвесь рост выключнае значэньне масавай эканомпрацы на прадпрыемствах, узмацненьня вытворчых нарад, часовых кантрольных камісій, максымальнага падтрыманьня рабочага вынаходзтва. У апошні час прафсаюзы павялічылі сваю зацікаўленасьць да эканамічнай працы на прадпрыемствах. У зьвязку з пастановай пленуму ЦКК аб выніках рацыяналізацыі прамысловасьці прафсаюзы павінны сваю ўвагу да гэтай працы ўзмоцніць усямерна.

Толькі на аснове самага шырокага ўцягненьня мільёнаў рабочых і работніц, толькі шляхам рашучага скарыстаньня іх вытворчага вопыту і вытворчай актыўнасьці, толькі пры актыўным падтрыманьні рабочых мас рацыяналізацыя дасьць чаканыя вынікі. Арганізацыя і скарыстаньне пралетарскай актыўнасьці ў справе сацыялістычнай рацыяналізацыі—задача, якая, галоўным чынам, ускладаецца на плечы прафэсіянальных

Зьвеньні аднаго ланцуга

Залескі бачыць у СССР „перашкоду да ўсеагульнага міру"

Валынскі ваявода агітуе за далучэньне Кіеву да Варшавы

Інтэрв'ю міністра Залескага

ВЕНА, 12. Беспартыйная «Нэйес Вінэр Журнал» друкуе інтэрв'ю з Залескім, які паміж іншым, заявіў:

«Некаторыя краіны і дзяржавы, у тым ліку і Польшча знаходзяцца ў выключным становішчы і павінны таму самі шукаць загадзя шляхі і сродкі для папярэджаньня варожых учынкаў. Суседзтва Расіі часта стварае Польшчы клопаты. Польшча павінна ахоўваць сябе супроць выступленьняў, якія нядаўна мелі месца і якія перашкаджаюць польска-савецкай згодзе.

З другога боку, гэты інцыдэнт, у некаторай меры, зьяўляецца карысным, з прычыны таго, што Польшча па крайняй меры ведае, што яна можа чакаць з расійскага боку. Між іншым, Польшча мала непакоіцца маскоўскай прапаганды ў сувязі з тым, што камунізм у Расіі паступова губляе глебу.

Далей Залескі становуча адказаў на пытаньне прадстаўніка газэты, «ці бачыць ён у СССР сур'ёзную перашкоду да ўсеагульнага міру і ўсеагульнага разброеньня».

Агрэсыўнасьць украінскай палітыкі пілсудчыкаў

ВАРШАВА, 12. У апошні час пілсудчыкі зьвяртаюць асаблівую ўвагу на Валынь, як апорны пункт іх украінскай палітыкі. Новы валынскі ваявода быў у мінулым членам ураду Пятлюры. Газэта «Земя Любельска» прыводзіць прамову ваяводы Юзеўскага.

Ваявода закрануў у сваёй прамове пытаньне аб Валыні, заяўляючы, што ён яго закрануў таму, што мае на гэта права як удзельнік вызваленчай барацьбы пад сьцягамі Пілсудзкага і як удзельнік барацьбы за незалежнасьць Украіны ў якасьці члена ўраду Пятлюры. Юзеўскі лічыць што няма ніякага супярэчаньня паміж канцэпцыяй незалежнасьці Украіны і захаваньнем Валыні цалкам і назаўсёды за Польшчай.

«Украінец, — сказаў Юзеўскі, —які дапамагае польска-украінскаму зблiжэньню на Валыні, не знаходзіцца ў супярэчаньні з ідэяй незалежнасьці Украіны, якая знаходзіцца па суседзтву з гэтай тэрыторыяй. Гэта добра разумеў Пятлюра, які ведаў, што існуе вялікая розьніца ва ўзаемаадносінах— «Масква-Кіеў» і «Кіеў-Варшава». Першыя базуюцца на адхіленьні права на існаваньне. Узаемаадносіны Варшава-Кіеў будуць базавацца на культурным спаборніцтве ў гаспадарчай і духоўнай экспансыі.

Ваявода далей заявіў: «Неабходна змагацца з усім тым, што перашкаджае рэалізацыі гэтай канцэпцыі. Мы павінны паралізаваць усіх, хто процідзейнічае ажыцьцяўленьню гэтае канцэпцыі. Як мы гэта зробім, гэта — пытаньне мэтадаў. Мэтады могуць быць розныя, у залежнасьці ад патрабаваньняў моманту. Галоўнае—гэта ня траціць асноўнай ніці, абавязковай для ўсіх польскіх грамадзян на Валыні, якія зьяўляюцца прыхільнікамі права ўкраінскага народу на самастойнае існаваньне ў добрым суседзтве з Польшчай».

«Газэта Варшавска», камэнтуючы прамову Юзеўскага, лічыць гэта выступленьне «нязвычайным». У інтарэсах польскае дзяржавы і яе аўтарытэту, «Газэта Варшаўска» лічыць неабходным, у сувязі з прамоваю Юзеўскага, паставіць наступныя тры пытаньні: папершае, з якога часу валынскі ваявода замяшчае польскага міністра замежных спраў і замяняе сабою польскі ўрад у выступленьнях, якія датычаць міжнароднай палітыкі; падругое, ці ведае Залескі і ці адабрае ён праграму украінскае палітыкі, якая высунута была валынскім ваяводаю, і, патрэцяе, чаму міністр унутраных спраў ня даў яшчэ да гэтага часу адстаўкі Юзеўскаму».

Эўрапейскі друк аб прамове Брыяна

Нямеччына не прызнае залежнасьці між эвакуацыяй Рэйну і рэпарацыямі

Італьянскі друк падлівае акупантам

РЫМ, 12. У дыплёматычных колах прамова Брыяна ў Жэневе спаткана з выразным задаваленьнем. Асаблівае ...

«Упамінаньне аб сацыяльным міры было зроблена з мэтай правесьці ўражаньне на сход чыста буржуазных прадстаўнікоў, але разам з тым ня ...

Нарада 6 дзяржаў аб Рэйнскай краіне

БЭРЛІН, 12. У палітычных колах падкрэсьліваюць, што да ўдзелу ў нарадзе дзяржаў у Жэневе па пытаньні аб эвакуацыі Рэйнскай вобласьці ў ...

Аб 3-й сэсіі ЦВК БССР VIII-га скліканьня

Трэцяя сэсія ЦВК БССР VIII-га скліканьня

СКЛІКАЕЦЦА

на 15 ВЕРАСЬНЯ 1928 г.

у горадзе Менску ў памяшканьні клюбу імя Карла Маркса.

Парадак дня сэсіі наступны:

1. Дзяржаўны бюджэт БССР на 1928-29 г. (Дакладчык ад СНК БССР т. МІКУЛІЧ і садакладчык ад бюджэт. каміс. ЦВК БССР т. КАЛНІН).
2. Даклад аб масавай працы саветаў. (Дакладчык т. ХАЦКЕВІЧ).
3. Даклад Народнага Камісарыяту Сацыяльнай Забясьпекі і садаклад Цэнтральнага Камітэту Сялянскіх Таварыстваў Узаемадапамогі. (Дакладчык т. КАЛІНІН, садакладчык т. ЖАРЫН).
4. Даклад і зацьверджаньне пастановы аб сыстэме народнае асьветы. (Дакладчык т. БАЛІЦКІ).
5. Зацьверджаньне палажэньня аб мясцовых фінансах БССР. (Дакладчык т. БУНІН).
6. Інфармацыя аб ходзе будаўніцтва Асінбуду. (Дакладчыкі т. т. КАРП і АЛЕЙНІКАЎ).
7. Зацьверджаньне законаў, прынятых паміж II-й і III-й сэсіямі ЦВК БССР. (Дакладчык тав. ХАЦКЕВІЧ).
8. Выкананьне бюджэту 1926-27 г. (Дакладчык ад СНК БССР тав. МАТУС і садакладчык ад бюджэтнай камісіі ЦВК БССР тав. КАЛНІН).
9. Зацьверджаньне Крымінальнага Кодэксу БССР. (Дакладчыкі т. т. СТАШЭЎСКІ і ГОХМАН).
10. Даклад камісіі па выданьні твораў ЛЕНІНА на беларускай мове. (Дакладчык т. ІГНАТОЎСКІ).

Сакратар ЦВК БССР. А. ХАЦКЕВІЧ.

Супроць клясавага супрацоўніцтва

НЬЮ-ЁРК, 12. Арганізаваны ў Пітсбургу новы саюз гарнякоў левага напрамку пад назвай «Нацыянальны саюз горнарабочых» апублікаваў адозву да ўсіх гарнякоў з заклікам уступаць у новы саюз. Адозва прапануе гарняком пакінуць «аб'яднаны саюз гарнякоў Амэрыкі», кіруемы рэакцыянэрам Льюісам, і не прызнаваць згоды аб зьніжэньні зарплаты, падпісанае прадстаўнікамі гэтага саюзу.

Далей адозва заклікае гарнякоў змагацца супроць сыстэмы вылікаў прафсаюзных узносаў з зарплаты, які дазваляе бюракратам льюісаўскага саюзу зьбіраць узносы праз прадпрыемцаў. Адозва заяўляе, што новы саюз будзе вітаць уступленьне ў свае рады гарнякоў-нэграў.

Канфэрэнцыя ў Пітсбургу, на якой рашано арганізаваць новы саюз, прыняла рэзалюцыю ў карысьць стварэньня ў Амэрыцы рабочай партыі і супроць клясавага супрацоўніцтва.

Левы гарняк Джордж Маран, якога на мінулым тыдні параніў адзін з дзеячоў саюзу Льюіса, памёр ад ран у больніцы. Двое другіх, параненых аднaчасова з Маранам, выздаравелі. Усе арыштаваныя дэлегаты пітсбургскай канфэрэнцыі выпушчаны на свабоду.

Эканамічны крызіс у Пекіне

ПЕКІН, 12. Дэлегацыя ад 7000 сем'яў беспрацоўных былых чыноўнікаў, служыўшых пры ранейшым урадзе, наведалі мэра Пекіна і ўручылі яму пятыцыю з просьбай аб дапамозе. Улады абяцалі дэлегацыі даць былым чыноўнікам вольны праезд на бацькаўшчыну (галоўным чынам, на поўдзень). Чыноўнікі, якія маюць пасады, таксама вельмі нездаволены, з прычыны скарачаньня пэнсіі, якая выплачваецца таксама ня ў поўным разьмеры.

Эканамічны крызіс у Пекіне абвастраецца. За ліпень было закрыта каля 800 гандлёвых прадпрыемстваў, за жнівень—500.

„Эпока“ абвяргае хлусьню на гандлёвае прадстаўніцтва СССР

ВАРШАВА, 12. У сувязі з хлусьлівай інфармацыяй, зьмешчанай у польскім друку аб тым, быццам гандлёвае прадстаўніцтва СССР у Варшаве забясьпечвала нелегальнай літаратурай зачыненае на-днях кнігавыдавецтва „Росіка“ у афіцыёзе „Эпока“ апублікавана афіцыёзнае абвяржэньне, у якім указваецца, што літаратура, атрыманая гандлёвым прадстаўніцтвам, паступала да яго нармальным і законным шляхам.

5 высланых белагвардзейцаў пакінулі межы Польшчы

ВАРШАВА, 12. Як паведамляе афіцыёз „Глос Праўды“, высылаемыя з Вільні белагвардзейцы Мысьліп, Дзянісаў, Міхалевіч накіраваны па этапе да межы, бо адмовіліся добраахвотна выехаць. Для астатніх высылаемых—Гапановіча і Самахвалава было прадастаўлена дадаткова два тэрміны, пасьля чаго яны згадзіліся добраахвотна паехаць.

5 ахвяр катастрофы ў капальні

„ПАТ“ паведамляе, што пад Катавіцамі ў вугальнай капальні здарылася катастрофа, у выніку якой 5 гарнякоў былі засыпаны. Два засыпаных былі адкапаны і ў цяжкім стане дастаўлены ў шпіталь, двое выкапаны ўжо мёртвымі, а пяты знаходзіцца яшчэ пад абвалам.

Калі вернецца з Жэневы Залескі

„Слова“ паведамляе, што зварот польскага міністра замежных спраў Залескага з Жэневы чакаецца 15 верасьня.

„Ангельскі і француcкі ўрады ня хочуць канфэрэнцыі па разброеньні“

ЛЁНДАН, 12. *«Манчэстэр Гардыян», камэнтуючы прамову Кашэндэна на пленуме Лігі Нацый, піша: „Кашэндэн у працягу ўсяго часу жэнеўскіх пасяджэньняў быў нямногім больш чым падгалоскам Брыяна“.*

„Дэйлі Геральд“ піша: «Кашэндэн падвойвае найгоршыя ўражаньні, створаныя прамовай Брыяна. Цяпер відавочна, што ангельскі і француcкі ўрады ня хочуць, каб адбылася канфэрэнцыя па разброеньні».

Сарваць усенароднае галасаваньне

БЭРЛІН, 12. Пленум ЦК с.-д. партыі прыняў рашэньне, у якім падкрэсьлівае, што ўсенароднае галасаваньне няпрыгодна для вырашэньня пытаньня аб пабудове браняносца. «Камуністы,—гаворыцца ў пастанове,—угледжваюць ва ўсенародным галасаваньні магчымасьць узьвесьці паклёпы на с.-д. партыю. Дзеля гэтага абавязак кожнага члена с.-д. партыі рашуча выступіць супроць кампаніі за ўсенароднае галасаваньне».

Далей выказваецца надзея, што прынцыповая пазыцыя партыі ў пытаньні аб узброеньнях будзе ўстаноўлена зьездам у лютым 1929 г.

...на поўні. Газэта „Ласоро Д'Італія“, спыняючыся на „антысавецкай дыверсіі“ Брыяна, піша:

...рэджаньне, што празьмернае захапленьне ўсходняй арыентацыяй пацягне расчараваньне на захадзе».

Казённы аптымізм польскага друку

ВАРШАВА, 12. Прамова Брыяна на пленуме Лігі Нацый ажыўлёна камэнтуецца ўсім варшаўскім друкам. Частка друку, зусім не ўдаючыся ў крытыку прамовы, ацэньвае яе з энтузіязмам, амаль як перамогу польскай дыплёматыі. Некаторыя газэты намякаюць на тое, быццам прамова была зроблена пасьля размовы Брыяна з Залескім і быццам была згоджана з Залескім.

Больш стрыманыя публіцысты аднак асьцерагаюць ад лішняга аптымізму, зазначаючы, што Брыян «сапраўдна атакоўвае палітычных дзелчоў у пытаньні аб разброеньні і аб нацыянальных меншасьцях, аднак, не сказаў ніводнага слова аб такім пытаньні, як, напрыклад, аб эвакуацыі Рэйнскай вобласьці, якая зьяўляецца злобай дня і прадметам адбываючыхся ў сучасны момант перагавораў“. Па думцы гэтых газэт, тлум „вакол прамовы Брыяна ўзьняты нямецкімі газэтамі наўмысьля. На самай справе шлях для далейшых перагавораў зусім не адрэзан“.

...дзяржаў, прадстаўнікі якіх удзельнічалі ў канфэрэнцыі паслоў (г. з. Англіі, Францыі, Італіі, Бэльгіі і Японіі). Перад нарадай адбылося сумеснае сьнеданьне Брыяна і Бакнура з прадстаўнікамі дзяржаў Малой Антанты і Польшчы. Гэта ставіцца ў нямецкіх палітычных колах у сувязь з нарадай па пытаньні аб эвакуацыі.

***

БЭРЛІН, 12. У перагаворах на жэнеўскай нарадзе шасьці дзяржаў аб эвакуацыі Рэйнскай вобласьці нямецкая дэлегацыя ўказвала, што Нямеччына прынцыпіяльна не прызнае залежнасьці пытаньня аб эвакуацыі ад урэгуляваньня фінансавых абавязкаў, але тым ня менш гатова весьці адначасова з перагаворамі аб эвакуацыі паралельныя перагаворы аб рэпарацыях.

17 месяцаў бяз віны ў кітайскай турме

ПЕКІН, 12. Пракурор нанкінскага суду выклікаў у Пекін усіх 15 савецкіх грамадзян, вызваленых пасьля 17-месячнага заключэньня ў Пекіне, і афіцыйна абвясьціў аб пастанове суду па іх справе. Згодна пастановы суду, 14 з іх прызнаны карыстаючыміся правамі дыплёматычнай недатыкальнасьці, у сувязі з тым, што яны зьяўляюцца супрацоўнікамі савецкага пасольства ў Пекіне, з прычыны гэтага справа аб іх спыняецца, што-ж датычыць 15-га абвінавачанага, тав. Скэткіна, то суд прызнаў, што супроць яго няма ніякіх доказаў і апраўдаў яго.

Змова процi дырэкторыі у Гішпаніі

Арыштавана больш 300 асоб

ПАРЫЖ, 12. Агэнцтва Гаваса паведамляе: «Журналь» зьмяшчае тэлеграму з Мадрыду, якая паведамляе аб няўдалай спробе рэвалюцыйнае змовы з мэтай зьвяржэньня дырэкторыі. Праведзена 200 арыштаў, галоўным чынам у Мадрыдзе, Барсэлёне, Валенсіі, Сарагосе і інш. Сярод арыштаваных старшыня рэспубліканскай партыі Лярру і два былых рэспубліканскіх дэпутаты Баррадэрра, Асаці і некалькі журналістых і франк-масонаў. Арышты працягваюцца. Рада міністраў пастанавіла арыштаваць былога старшыню рады міністраў Сангес-Герэ, які выехаў у Францыю, і былога міністра Камбо, які знаходзіцца ў сучасны момант за граніцай.

«Пты Журналь» паведамляе, што шырокае разгалінаваньне змовы раскрыта ў Сарагосе, дзе арыштавана шмат салдат і афіцэраў.

Па распараджэньні ўраду уведзена цэнзура.

***

ПАРЫЖ, 12. Агэнцтва «Гавас» паведамляе: «Улады Лісабону выкрылі склад выбуховых матар'ялаў і 36 бомб. У сувязі з гэтым праведзена 11 арыштаў».

***

ПАРЫЖ, 12. Агэнцтва Гавас паведамляе; «Пацьвярджаецца, што ў Гішпаніі выкрыта вялікая змова, у сувязі з чым адбыліся шматлікія арышты. У прыватнасьці, у Барсэлёне арыштавана 74 асобы».

Арышт 15 у Рызе

РЫГА, *13. Гэтымі днямі ў Рызе арыштавана каля 15 асоб, абвінавачаных у „арганізацыі ўсеагульнае забастоўкі 2 жніўня і ў разлажэньні латвійскае арміі, а таксама ў арганізацыі натаемных чырвоных баявых дружын у асобных часьцях войска“. У зьвязку з арыштамі латвійскі друк пачаў вострую кампанію супроць „маскоўскіх агэнтаў“, нібы прысланых дзеля надыходзячых выбараў у латвійскі сойм. Друк надае асаблівае значэньне арышту нейкага Страўтмана, які, па словах газэт, зьяўляецца членам ЦК латвійскае кампартыі.*

ПА САВЕЦКІМ САЮЗЕ

Талстоўскія дні ў Яснай Паляне

Урачыстае адчыненьне помніка Талстому

ЯСНАЯ ПАЛЯНА, 12. Выехаўшая з Масквы спэцыяльная дэлегацыя членаў юбілейнага камітэту і замежных гасьцей прыехала ў Ясную Паляну ў 9 гадз. раніцы. Сярод прыехаўшых—т. т. Луначарскі, Каменева, Бонч-Бруевіч, Сапулін і інш., а таксама чужаземцы: Цвэйг, Дана, Лагата, эстонскі і фінляндзкі пасланікі і члены сям'і Талстога. Вольга Канстантынаўна (нявестка), Софья Андрэеўна (унучка) і інш. На станцыі гасьцей сустракала Аляксандра Львоўна Талстая. Адтуль дэлегаты адправіліся ў нядаўна пабудаваную школу-помнік.

А 11 гадз. адбылося ўрачыстае адчыненьне школы-помніка Талстому. У вялікай залі школы сабраліся ўсе госьці: школьныя працаўнікі, вучні, мясцовыя сяляне і прадстаўнікі грамадзкіх арганізацый Тульскае губ. Пасяджэньне адкрыў тав. Луначарскі.

Пасьля пасяджэньня ў школе быў адчынены помнік-статуя Талстога, работы скульптара Каралёва. Помнік пастаўлен на пляцоўцы сходаў у глыбокай нішы; ён прадстаўляе фігуру Талстога ва ўсю вялічыню ў доўгай шырокай блюзцы. Адкрыўшы помнік тав. Луначарскі сказаў:

«Мы не адзін раз адзначалі, што погляды Талстога адрозьніваюцца ад нашых поглядаў. Тут я хачу падкрэсьліць, што нас з Талстым яднае. Талстой хацеў роўнасьці, усеагульнае працы і адзінай чалавечай праўды. Пропаведзь Талстога была сапраўдна разбураючай для царскага ўраду. Талстоўскі заклік да працы, праўды і роўнасьці яднае нас з ім. Няхай гэты помнік напамінае нам пра яго яркае жыцьцё».

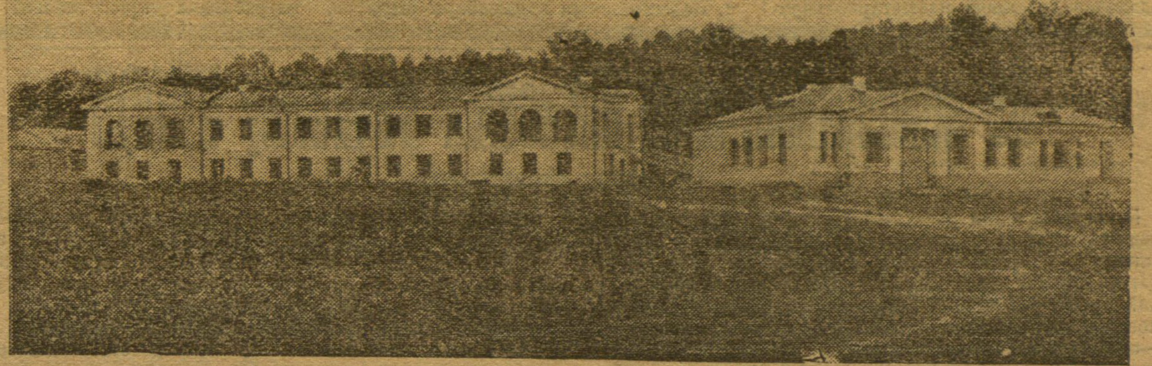

У Яснай Паляне ў талстоўскія дні адкрыта новая больніца для сялян

Інстытут Леніна пры ЦК УсеКП(б)

ЦК УсеКП(б) зацьвердзіў плян аб'яднаньня Інстытуту Леніна і Гіспарту ЦК у адзіную ўстанову—аддзел ЦК, прысвоіўшы аб'яднанай установе назву «Інстытут Леніна пры ЦК УсеКП(б)». Інстытут Леніна мае задачай: вывучэньне жыцьця і дзейнасьці Леніна, пытаньняў ленінізму, гісторыі УсеКП(б) і Камінтэрну.

Агульнае кіраўніцтва дзейнасьцю інстытуту ўскладаецца на дырэкцыю інстытуту. Уся бягучая работа ажыцьцяўляецца дырэктарам інстытуту, які мае намесьніка і памочнікаў. Інстытут мае аддзелы: навукова-дасьледчы, рэдакцыйна-выдавецкі, архіў, бібліятэку, музэй, аддзел мясцовых гістпартаў і адміністрацыйна-гаспадарчую частку.

Дружба савецкіх і фінскіх дрэваапрацовачнікаў

ЦК саюзу дрэваапрацовачнікаў атрымаў паведамленьне, што фінскі саюз дрэваапрацовачнікаў зацьвердзіў дагавор аб дружбе і ўзаемнай дапамозе саюзаў абодвух краёў. Дагавор набывае моц праз дзесяць дзён пасьля зацьверджэньня.

Кіеўскія манэўры

Паветраны „налёт“ на Кіеў

КІЕЎ, 11. Уначы на 11 верасьня Кіеў падпаў пад налёт „няпрыяцельскіх“ аэрапланаў. Як было атрымана паведамленьне аб набліжэньні „няпрыяцеля“, пражэктары пачалі перакрэшчваць неба сваімі праменьнямі. У хуткім часе на белай паласе аднаго з пражэктараў паявіўся аэраплян „ворага“, які дарэмна спрабаваў выйсьці з паласы сьвету. „Вораг“ „нацэліўся“ на цэнтральную электрастанцыю з намерам пазбавіць насельніцтва сьвятла і вады. Папярэджаная электрастанцыя пасьпела астанавіць свае дызелі і ў горадзе стала цёмна. Разарваўшымся ў станцыі знарадам „паранена“ трое. Другая «бомба» ўзарвалася ў будынку цэнтральнага тэлеграфу, але тэлеграф працягваў працаваць. Тут таксама трое „паранены“.

А 2-й гадзіне ўначы на тэрыторыі чырвона-знаменскага заводу няпрыяцельскі аэраплян кінуў тры бомбы. «Руйнаваньні» тут былі калёсальныя. Выбухнуў пажар. Пажарныя каманды гораду, сумесна з мясцовай камандай, у працягу 30 хвілін лёкалізавалі агонь. Тут таксама аказалася трое „параненых“. Мясцовасьць на 30 мэтраў у акружнасьці аказалася „заражонай“ газамі. На завод „Бальшавік“ было кінута 8 бомб, якія зрабілі вялікія „руйнаваньні“. Газамі атручана 200 мэтраў плошчы. Узьнікшы пажар быў хутка спынен. Маюцца „раненыя“ і „атручаныя“.

На кангрэсе КІМ'у

На кангрэсе КІМ'у 12 верасьня абгаворвалася каленіяльнае пытаньне і задачы камсамолу ў каленіяльных і паўкаленіяльных краінах. Тав. Фокін (Выканком КІМ'у) абмаляваў становішча моладзі ў каленіях і, намеціўшы асноўныя задачы КІМ'у і яго сэкцый, прадставіў на абгаварэньне кангрэсу дэтальна распрацаваныя тэзісы па каленіяльным пытаньні.

Гэтыя тэзісы былі канкрэтызаваны ў трох дакладах. Даклад аб рабоце і задачах камсамолу ў Лацінскай Амэрыцы зрабіў Фэрра (Францыя). Рэст (Англія) прысьвяціў свой даклад задачам камсамолу ў імпэрыялісцкіх краінах. З дакладам аб рабоце камсамолу і піянэраў у Кітаі выступіў т. Піёнэр (Кітай).

50-гадовы юбілей А. П. Сьмірнова

У сувязі з 50-гадовым юбілеем з дня нараджэньня А. П. Сьмірнова ім атрымана наступная тэлеграма:

«Нальчык, 12 верасьня. Аляксандру Пятровічу Сьмірнову. Аднаго з старэйшых і ўлюбёных членаў прэзыдыуму ЦВК Саюзу сардэчна прыяцельскі вітаем з 50-годзьдзем».

Подпісы: Калінін, Енукідзе, Рудзутак, Сьмідовіч, Талаконцаў і інш.

Пахаваньне М. М. Лашэвіча

ЛЕНІНГРАД, 12. А 12-й гадзіне труна з целам тав. Лашэвіча прыбыла да дварца Урыцкага. На труне ляжыць вянок з чырвоных лілій ад ЦК УсеКП(б). Труну на руках уносяць у залю т. т. Кубяк, Зіноўеў, Еўдакімаў, Тухачэўскі, Бакаеў Залуцкі і інш. і пры гуках хаўтурнага маршу ўстанаўліваюць на лафэт. Ля труны ў паляцы Урыцкага ўсталаўліваецца ганаровая варта. У працягу 3 гадзін бесьперабойна праходзяць ленінградзкія рабочыя, чырвонаармейцы і грамадзяне міма труны, аддаючы апошні гонар нябожчыку.

А 15 гадзіне 30 хвілін таварышы Лашэвіча па рэвалюцыйнай рабоце выносяць труну з целам тав. Лашэвіча і ўстанаўліваюць на чырвоны лафэт. Працэсія парухалася да плошчы Ахвяр Рэвалюцыі. А 17 гадзіне жалобная працэсія ўступае на плошчу Ахвяр Рэвалюцыі і набліжаецца да брацкіх могілак. Ля адкрытай магілы было зроблена некалькі прамоў. Ад імя ЦК УсеКП(б) гаворыць тав. Кубяк:

«У яго асобе,—гаворыць ён,—партыя згубіла аднаго з лепшых сваіх сыноў, аднаго з лепшых абаронцаў рабочае справы, аднаго з лепшых будаўнікоў сацыялізму. Рабочая кляса згубіла ў асобе Лашэвіча гарачага агітатара і будаўніка новага сацыялістычнага жыцьця. Перад адкрытай магілай ня трэба ўспамінаць памылку Лашэвіча, калі ён адышоў ад партыі. Гэта была кароткачасовая памылка, ён хутка зноў вярнуўся ў рады партыі і з такой-жа энэргіяй і мужнасьцю прыняўся ажыцьцяўляць партыйныя заданьні на Далёкім Усходзе, на самым адказным вучастку».

Ад імя абласнога камітэту УсеКП(б) і абласнога выканкому разьвітальнае слова сказаў т. Бадаеў. Член праўленьня К.-У. чыгункі Чэн Шы-мо гаварыў ад імя праўленьня дарогі. Ад імя Рэўваенсавету СССР і РВС Ленінградзкай ваеннай акругі выступіў тав. Тухачэўскі.

Роўна а 18 гадзіне пры пушачных і аружэйных салютах труну з целам апускаюць у магілу. Шматтысячная працэсія, якая праважала труну, павольна праходзіць міма магілы са схіленымі сьцягамі.

Італьянцы першыя кідаюць пошукі загінуўшых

„Красін“ застаецца на слаўным пасьце

РЫМ, 12. Агэнцтва Стэфані паведамляе: „Старанныя пошукі, якія праведзены за апошнія дні „Красіным“, „Браганцай“ і „Хэйфландам“, не прынеслі ні да якіх вынікаў. У сувязі з гэтым, з прычыны наступіўшай восені і няспрыяючых для паветраных разьведак атмасфэрычных умоў, „Браганца“ вызваляецца ад далейшага ўдзелу ў пошуках, а 15 верасьня „Чыта-ды Мілано“ пакідае Шпіцбэрген“.

ЛЕДАКОЛ „КРАСІН“, 12. *Уход італьянскай экспэдыцыі з самалётамі затрудняе работу экспэдыцыі «Красіна». Тым ня менш, кіраўніцтва экспэдыцыяй рашыла працягваць работу, покі дазволіць надвор'е. Старт чакаецца ўвечары, або заўтра раніцаю.*

Пленум ЦК ЛКСМБ

15-га верасьня а 4 гадзіне дня ў клюбе КІМ адкрываецца чарговы пленум ЦК ЛКСМБ.

Парадак дня:

1. Аб разгортваньні самакрытыкі, унутры-саюзнай дэмакратыі і высоўваньні актыву ў ЛКСМБ. 2. Аб становішчы гаспадарчай працы у вёсцы. 3. 5-ці гадовы плян народнае гаспадаркі і падрыхтоўка кваліфікаванай рабочай сілы.
4. Аб палітвучобе на 1928-29 год.

На пленум запрашаюцца члены БюроМеп ск. АК ЛКСМБ, рэдактары юнацкіх газэт і прадстаўнікі ЦК у ЦП прафсаюзаў.

ПЛЕНУМ ЦК КП(б)Б

ЗАДАЧЫ КАМУНІСТЫЧНАЕ ПАРТЫІ (б) БЕЛАРУСІ на БЛІЖЭЙШЫ ПЭРЫЯД

(Рэзалюцыя па дакладу тав. КНОРЫНА)

Вясеньня-летні пэрыяд бягучага году характарызуецца: а) завастрэньнем цяжкасьцяй, зьвязаных з сацыялістычнай рэканструкцыяй нашай гаспадаркі; б) шпаркім ростам палітычнай актыўнасьці ўсіх бяз выключэньня груп насельніцтва (рабочых, усіх пластоў сялян, дробнай буржуазіі і г. д.) і в) завастрэньнем клясавай барацьбы як у горадзе, так і, у асаблівасьці, у вёсцы. Асноўнымі момантамі, на якіх канцэнтравалася ўвага мас за гэты пэрыяд, былі:

а) далейшае разгортваньне сацыялістычнай прамысловасьці і будаўніцтва і барацьба партыі і рабочых мас за паляпшэньне плянаваньня, за зьніжэньне сабекошту прамысловай прадукцыі і за паляпшэньне якасьці будаўнічых работ;

б) труднасьці ў дастаўцы хлеба пралетарыяту і вясковай і местачковай беднаце;

в) веснавая і асеньняя пасеўныя кампаніі;

г) разгортваньне калгаснага і саўгаснага будаўніцтва;

д) скарачэньне ролі прыватнага гандляра і дробнага гарадзкога і местачковага прадпрыемцы-прыватніка;

е) барацьба з бюракратызмам і паляпшаньне дзяржаўнага апарату на грунце разьвіцьця самакрытыкі.

У сувязі з гэтымі момантамі наша арганізацыя падыйшла аж да самых найбольш цяжкіх праблем сацыялістычнага будаўніцтва, для вырашэньня якіх, у абставінах росту актыўнасьці ўсіх груп насельніцтва, неабходна было яшчэ больш шпаркае і больш рашучае зжываньне нашых арганізацыйных недахопаў, адкіленьне будаўнічых дэфэктаў і злоўжываньняў, для чаго неабходна ўзьняць сацыялістычную актыўнасьць, клясавую сьвядомасьць, культурнасьць рабочых мас, лепш арганізаваць рабочую клясу і вясковую беднату на барацьбу супроць кулацка-буржуазных элемэнтаў, апіраючыся на саюз з сярэднім сялянствам.

І. Палітычныя вынікі вясеньня-летняга пэрыяду

1. Сацыялістычнае будаўніцтва за гэты ўрэзак часу сустрэлася з радам досыць сур'ёзных труднасьцяй. Побач з нездавальняючым нас тэмпам прамысловага разьвіцьця выявілася частковая неадпаведнасьць разьвіцьця прамысловасьці і сельскае гаспадаркі, што паказала сябе як у цяжкасьцях з хлебазагатоўкамі, так і ў недахопе сырцу для раду галін прамысловасьці (ільняная, скурапая, масларобчая, крухмальна-патачная і г. д.). Для пасьпяховага разгортваньня прамысловасьці і для адкіленьня перабояў у працы прамысловасьці сырцовая праблема павінна зьвярнуць на сябе значна большую ўвагу. Побач з гэтымі труднасьцямі якія вынікаюць з аб'ектыўных умоў пераходнага пэрыяду, выявіліся буйныя недахопы ў нашай рабоце па капітальным будаўніцтве, зьвязаныя з недахопамі праектаваньня новых прадпрыемстваў, нядбайнасьцю ў складаньні плянаў (гарбарня «Бальшавік», «Гэрой Працы», лясны камбінат і г. д.) і спазьненьнем плянаў (унівэрсытэт), з недахопам спрактыкаваных і падрыхтаваных кадраў гаспадарнікаў і адданых пралетарыяту інжынэрна-тэхнічных сіл. Усе гэтыя недахопы асабліва востра выявіліся дзякуючы культурнаму і палітычнаму росту рабочае клясы, дзякуючы росту ў рабочых масах пачуцьця адказнасьці за сацыялістычнае будаўніцтва. Далейшы рост сацыялістычнай сьвядомасьці рабочае клясы, разгортваньне рабочай самакрытыкі і прафсаюзнай дэмакратыі забясьпечыць адкіленьне існуючых недахопаў, замацуе пазыцыі рабочае клясы ў краіне і дасьць рашучую перамогу над клясава-варожымі

даркі, а агульнае ўзмацненьне ўвагі да пытаньняў сельскае гаспадаркі, да падняцьця прадукцыйнасьці, культурнасьці і тэхнічнага ўзроўню сялянскае гаспадаркі, пры аднachасовым прысьпяшэньні росту і яе сацыялістычных форм. Вясеньняя пасеўная кампанія паказала, што зусім не ўгрунтаванымі былі думкі паасобных таварышоў нібы-та рад фінансава-эканамічных мерапрыемстваў студзеня, лютага і сакавіка месяцаў падарвалі давер'е серадняка да савецкай улады: гэта пацьвярджаецца тым, што серадняк пайшоў на павялічэньне пасеўнай плошчы, як па хлебе, так і па ільне, ня гледзячы на тое, што пры загатоўках ільну быў ужыты большы лік адміністрацыйных мер. Гэты дадатні клясавы вынік дасягнуты дзякуючы ўвазе партыі да вясеньняй пасеўнай кампаніі. Асеньняя пасеўная кампанія павінна была даць яшчэ больш станоўчыя эканамічныя і палітычныя вынікі. Аднак, пленум адзначае, што Наркамзем да асеньняй пасеўнай кампаніі падрыхтаваўся менш здавальняюча і што ўвага партарганізацый да асеньняй пасеўнай кампаніі ў радзе выпадкаў была зусім невыстарчальнай, асабліва невыстарчальная ўвага была зьвернута на стварэньне шырокай грамадзкай зацікаўленасьці вакол гэтай кампаніі.

4. Будаўніцтва і ўзмацненьне калектыўных гаспадарак стала важнейшай практычнай задачай, на праведзеньні якой была, за мінулы пэрыяд, згуртавана ўвага партыі. Пленум ЦК КП(б)Б адзначае колькасна здавальняючае выкананьне намечанага вясною пляну арганізацыі калектыўных гаспадарак і ўказвае, што вяско-

6. Пленум ЦК КП(б)Б канстатуе, што труднасьці вясеньня-летняга пэрыяду не прывялі да паслабленьня пазыцыі рабочае клясы і да парушэньня яе саюзу з сялянствам, а стварылі акалічнасьці для далейшага росту гэгэмоніі пралетарыяту і пасьпяховага сацыялістычнага будаўніцтва, пры ўмовах настойлівай работы партыі па арганізацыі клясавае сьвядомасьці і палітычнае актыўнасьці пралетарыяту і вясковае беднаты, пры ўмовах рашучае барацьбы з недахопамі прамысловага будаўніцтва, бюракратызмам і няўвагай да запатрабаваньняў мас, пры цьвёрдым і няўхільным праваджэньні лініі, вызначанай 15-м зьездам.

ІІ. Агульна-палітычныя задачы асеньняга пэрыяду

1. Пасьпяховае выкананьне эканамічных плянаў савецкае дзяржавы зьяўляецца важнейшай палітычнай задачай асеньня-зімовага пэрыяду. Канстатуючы, што ні адна з асноўных гаспадарчых труднасьцяй вясеньня-летняга пэрыяду ня была толькі труднасьцю сэзоннага характару, а карані іх ляжаць у адсталасьці эканомікі Савецкага Саюзу, пленум папярэджвае аб магчымасьці паўтарэньня некаторых гэтых затрудненьняў у асеньня-зімовы пэрыяд. Важнейшымі задачамі надыходзячага пэрыяду павінны быць: а) усямернае садзейнічаньне рабоце загатоўчых органаў, у першую чаргу—па загатоўках хлеба, ільну, скуры; б) выкананьне экспартнага пляну; в) эканомнае выдаткаваньне хлеба і г) рэалізацыя фінансавых мерапрыемстваў дзяржавы (сваячасовы збор падаткаў, пазык, запазычанасьці, страховак і рэалізацыя поўнасьцю 2-й пазыкі індустрыялізацыі). Выходзячы з таго, што распаўсюджаньне 2-е пазыкі індустрыялізацыі да гэтага часу ідзе галоўным чынам па горадзе, указаць мясцовым арганізацыям на неабходнасьць большага распаўсюджаньня пазыкі на вёсцы. Па посьпехах пры выкананьні гэтых мерапрыемстваў партыя будзе меркаваць аб працаздольнасьці паасобных арганізацый.

2. Надыходзячыя перавыбары саветаў (студзень-люты) будуць праверкай працы нашае партыі і яе ўплыву ў масах. Завастрэньне клясавае барацьбы ў краіне вымагае, каб партыя зараз-жа прыступіла да палітычнай падрыхтоўкі перавыбарчай кампаніі ў саветы і да арганізацыі беднаты да перавыбараў. Неабходна правесьці шырокую справаздачу ўраду, выканкомаў, райвыканкомаў, сельсаветаў і гарсаветаў перад масамі выбаршчыкаў, арганізуючы выезды членаў ураду і выканкомаў на рабочыя і сялянскія сходы. Трэба разгарнуць шырокую крытыку працы ўсіх савецкіх органаў у рабочай і сялянскай масе, дабіцца дзелавой ацэнкі дзейнасьці як арганізацыі, так і паасобных работнікаў. Неабходна зараз-жа прыступіць да складаньня сьпісаў выбаршчыкаў і тых, што ня маюць выбарчага права.

Выходзячы з таго, што нізавы савецкі апарат вымагае значных паляпшэньняў, асабліва ў прыгранічных раёнах, і чысткі ад разлажыўшыхся і кулацкіх элемэнтаў, прафарганізацыі павінны паклапаціцца аб іх выяўленьні і адводзе ў часе выбараў, аб высоўваньні новых ра-

лавое кіраўніцтва масамі на бліжэйшы пэрыяд работы саветаў.

3. Перад прафарганізацыямі пленум ЦК КП(б)Б ставіць задачу разгарнуць прафсаюзную дэмакратыю і рабочую самакрытыку, накіроўваючы самакрытыку на асноўныя пытаньні сацыялістычнага будаўніцтва, разгортваючы ініцыятыву мас, як па справе садзейнічаньня ўраду, так і па справе барацьбы за поўнае выкарыстаньне рабочымі масамі сваіх правоў. Асаблівую ўвагу зьвярнуць на ўзьняцьце прадукцыйнасьці працы. У сувязі з надыходзячым перазаключэньнем калдагавароў, пленум прапануе праверыць выкананьне існуючых дагавароў, асабліва ў галіне абслугоўваньня бытавых патрэб і аховы працы. Пленум прапануе забясьпечыць належным парадкам шырокае абгаварэньне на масавых сходах, як прапануемых прафсаюзных праектаў дагавораў, так і прапаноў дзяржорганаў, і староннa заўважваць папраўкі і прапановы паасобных рабочых і груп рабочых. Пленум прапануе выкарыстаць надыходзячыя зьезды раду прафсаюзаў для высоўваньня новых кадраў рабочых і работніц на кіруючую прафсаюзную і гаспадарчую работу.

4. Адзначаючы значныя дасягненьні ў галіне каапэраваньня насельніцтва і павялічэньня паявых узносаў, пленум лічыць неабходным забясьпечыць далейшы рост спажывецкай каапэрацыі і зьвярнуць асаблівую ўвагу на далейшае разьвіцьцё і паляпшэньне работы сельска-гаспадарчай каапэрацыі, асабліва яе спэцыяльных відаў, забясьпечваючы яе кваліфікаванымі работнікамі. У надыходзячай перавыбарчай кампаніі пленум прапануе даць рашучы адпор кулацкім элемэнтам і забясьпечыць узмацненьне пралетарскага ўплыву і ролі беднаты ў кіраўнічых каапэрацыйных органах.

5. Прамысловае будаўніцтва, якое разгортваецца, вымагае асаблівай увагі рабочых мас і партыі. Пленум прапануе бюро ЦК прыняць рашучыя меры ўладжаньня сырцовага пытаньня і забесьпячэньня нармальнага ходу вытворчае працы. Побач з гэтым, пленум зазначае на невыкананьне прамысловасьцю дырэктыў аб узьняцьці прадукцыйнасьці працы, што павінна быць адхілена ў працягу асеньняга пэрыяду. Невыстарчальнасьць кваліфікаваных кадраў кіраўніцтва прамысловасьцю ставіць перад партыяй задачу перападрыхтоўкі гэтых кадраў, як у спэцы-

раважна з рабочых. Выходзячы з таго, што пасьпяховае кіраўніцтва прамысловасьцю магчыма толькі пры разгорнутай рабочай самакрытыцы і ініцыятыве мас, пленум прапануе забясьпечыць шырокае абгаварэньне важнейшых будаўнічых і вытворчых пытаньняў на рабочых і партыйных сходах.

6. Выходзячы з таго, што актыўнасьць і культурнасьць масы работніц і сялянак расьце марудна, што зьяўляецца сур'ёзнай перашкодай у справе сацыялістычнага будаўніцтва, пленум ЦК зьвяртае ўвагу на тое, што будучыя перавыбары дэлегацкіх сходаў маюць буйнейшае значэньне і для гэтага павінны быць праведзены, як шырокая, агульна-палітычная кампанія, з актыўным удзелам парткамітэтаў у цэлым. Адзначаючы нездавальняючы стан высоўваньня жанчын на кіруючую работу, пленум прапануе забясьпечыць высоўваньне раду кваліфікаваных камуністак у склад калегіі наркаматаў, як загадчыкаў аддзеламі акрвыканкомаў, а таксама—на кіруючую партыйную і прафсаюзную работу ў акругах і раёнах.

7. Бяручы пад увагу буйнейшае значэньне разьвіцьця калгасаў, пленум ЦК прапануе стварыць 5-гадовы плян разьвіцьця калгасаў з тым, каб ён быў абмяркован у арганізацыі, узмацніць земорганы работнікамі, якія могуць пасьпяхова праводзіць курс на калектывізацыю, забясьпечыць у С.-Г. Акадэміі падрыхтоўку спэцыялістых для абслугоўваньня буйных сацыялістычных гаспадарак (калгасаў і саўгасаў) і абгаварыць магчымыя мерапрыемствы для прысьпяшэньня калектывізацыі сельскай гаспадаркі (напрыклад, перавод на каапэрацыйны статут цэлых пасёлкаў, паасобных вёсак і г. д.).

8. Выходзячы з складанасьці задач, што стаяць перад партыяй, пленум прапануе забясьпечыць высокі тэмп работы партыйных арганізацый у справе выкананьня гаспадарчых заданьняў і арганізацыі мас вакол палітычных лёзунгаў партыі.

9. Пленум адзначае, што на грунце разьвіцьця самакрытыкі выявіўся, у паасобных выпадках, рад нездаровых зьявішч у дзяржаўным апараце (разлажэньне паасобных работнікаў, скажэньне клясавай лініі) і прапануе партарганізацыям узмацніць пачуцьцё адказнасьці з боку савецкіх ячэек, асабліва на вёсцы, за работу апарату, кіруючыся ў практычнай рабо-

Новы загадчык АПА ЦК КП(б)Б

Тав. СТАСЭВІЧ, абраны загадчыкам АПА ЦК КП(б)Б, паходзіць з сялян Горадзенскай губэрні. Скончыў настаўніцкую сэмінарыю. У кампартыю ўступіў у 1918 годзе.

З 1921 году працуе ў БССР на адказных савецкіх і партыйных пасадах: нам. наркамунутр. спраў БССР, загадчык аргаддзелу Слуцкага укому, сакратар Менскага укому, да апошняга часу сакратар Аршанскага акругкому, член ЦК КП(б)Б і ЦВК БССР.

Тав. Стасэвіч мае стаж падпольнай работы як у часе акупацыі Адэсы 1919 г., так і на Беларусі пры паляках.

мясцох раду членаў бюро ЦК і стварэньня спэцыяльных камісій ЦК і ЦКК для высьвятленьня выкрытых недахопаў (Віцебск, Полацак, Мазыр) Пленум ЦК ухваляе практыку выездаў членаў ЦК і ЦКК на месцы для дапамогі мясцовым партарганізацыям па паляпшэньні работы і адхіленьні выкрытых недахопаў. Пленум таксама ўхваляе пастановы Бюро ЦК ў адносінах да Віцебскай і Полацкай арганізацый.

4. Выходзячы з таго, што значнымі прычынамі разлажэньня асобных работнікаў зьяўляецца п'янства, распушчанасьць і сямейнасьць, змычка з дробна-буржуазнымі элемэнтамі ў быце, пленум ЦК прапануе ўжыць больш рашучыя меры барацьбы супроць гэтых нездаровых зьявішчаў. Разам з тым, пленум ЦК лічыць неабходным разгарнуць барацьбу з алкагалізмам і заахвочваць прапановы рабочых аб закрыцьці піўных і продажы віна і гарэлкі ў рабочых раёнах, імкнучыся да паступовага скарачэньня спажываньня сьпірытусовых напіткаў.

5. Узрост актыўнасьці рабочае клясы і вясковай беднаты і батрацтва дае магчымасьць шырэй паставіць пытаньне аб вярбоўцы новых членаў у партыю з рабочых, батракоў і вясковай беднаты, з тым каб да студзеня 1930 году у КП(б)Б было прынята ня менш 9 000 новых членаў і каб процант рабочых ад варштату ў КП(б)Б быў-бы даведзен да 45. Бюро ЦК даць акругкомам падрабязныя ўказаньні.

6. Узрост варожасьці да партыі і савецкай улады кулацтва, узмацненьне яго актыўнасьці і клясавая барацьба ў вёсцы, якая ўсё абвастраецца, патрабуюць выключна сур'ёзнай увагі да работы з беднатой і ўзмацненьня бядняцка-серадняцкага блёку.

Пленум адзначае паслабленьне работы з беднатой за летні пэрыяд і абавязвае ўсе акруговыя партарганізацыі зараз-жа прыступіць да разгортваньня і паглыбленьня работы з беднатой, праводзячы гэтую работу з дня-на-дзень, сыстэматычна. Пленум асабліва падкрэсьлівае неабходнасьць абярненьня груп беднаты ў

10. Адзначаючы значныя посьпехі ў справе беларусізацыі партыйнага, савецкага і прафсаюзнага апаратаў, пленум ЦК, аднак, зазначае, што дырэктывы аб вывучэньні ўсім актывам беларускае мовы яшчэ ня выкананы, што рад галін культурнай, грамадзкай і дзяржаўнай работы яшчэ ня досыць беларусізаваны. Неабходна дабіцца на працягу асеньняга пэрыяду поўнага пераводу савецкай, партыйнай і прафсаюзнай работы, якая абслугоўвае беларускія масы, на беларускую мову, узмацніць беларусізацыю ВНУ і лепш паставіць распаўсюджаньне беларускай літаратуры. Бюро ЦК неабходна стварыць спрыяючыя ўмовы для паскарэньня беларусізацыі і разьвіцьця беларускай культуры.

Пленум зьвяртае ўвагу партыйных і савецкіх органаў на неабходнасьць узмацненьня і паляпшэньня працы яўрэйскіх культурных устаноў, на іх далейшае разьвіцьцё і папулярызацыю і тым самым узьняць вагу і значэньне яўрэйскай культуры ў вачох шырокіх яўрэйскіх мас і ў агульным культурным будаўніцтве.

Палітычнае выхаваньне партыі. Падрыхтоўка кадраў

1. Палітычнае выхаваньне і падняцьце культурнага ўзроўню членаў партыі ва ўмовах клясавай барацьбы, што абвастраецца, набывае ў нас буйнейшае значэньне. Пераходзячы да поўнай добраахвотнасьці пры арганізацыі партыйных школ, пленум ЦК лічыць неабходным зьвярнуць увагу партарганізацый на неабходнасьць прадастаўленьня магчымасьці членам партыі ў ходзе іх работы атрымаць тэарытычную асьвету шляхам чытаньня кніг, скарыстоўваючы завочныя унівэрсытэты, наведваньня лекцый і арганізацыі абгаварэньня важнейшых палітычных і тэарытычных пытаньняў на партыйных сходах (пытаньні клясавае ба-

ду, які зьяўляецца вынікам аб'ек-тыўных абставін рэканструкцыйнага пэрыяду і завастрэньня клясавае барацьбы ў краіне (сабатаж кулака). Завастрэньне ў чэрвені і ліпені хлебных труднасьцяй у гарадох БССР аднак-жа было выклікана ня толькі гэтымі агульнымі прычынамі, але ўмацавалася ў значнай меры з поваду непрыстасаванасьці апарату хлебапячэньня да забесьпячэньня ўсяго насельніцтва выпечаным хлебам і невыстарчальнай прыстасаванасьці апарату раздачы хлеба насельніцтву, каб шпарка перайсьці да такога спосабу разьмеркаваньня хлеба, пры якім у першую чаргу былі-б здаволены рабочыя і была-б адхілена перапрадажа і нерацыянальнае выдаткаваньне хлеба. Партыйнымі і прафсаюзнымі органамі ня былі своечасова ўжыты меры па растлумачэньні рабочым сапраўдных труднасьцяй і іх прычын, што, у радзе выпадкаў, прывяло да панікі нават сярод паасобных груп рабочых. Аднак, ужытымі, у часе самых затрудненьняў, арганізацыйнымі мерапрыемствамі і праведзенай растлумачальнай работай была забясьпечана здавальняючая дастаўка хлеба рабочым і быў створаны ў рабочай клясе ўстойлівы і прыхільны партыі настрой. Выкліканае скарачэньнем у летнія месяцы, у параўнаньні з мінулымі месяцамі завозу хлеба, частковае і часовае спыненьне дастаўкі хлеба ў вёску стварыла вострыя труднасьці ў некаторых сельскіх раёнах і мястэчках. Гэтай акалічнасьцю прабавала скарыстацца кулацтва для выступленьня супроць беднаты і мерапрыемстваў савецкае ўлады па арганізацыі беднаты (спробы не прадаваць хлеба актывістым, актыўным удзельнікам правядзеньня самаабкладаньня і г. д.), а таксама—для контр-рэвалюцыйнай агітацыі ў масах (чуткі аб вайне, аб увядзеньні картак і г. д.). Аднак кулаку не ўдалося паставіць беднату супроць савецкай улады, а выпадкі канфліктаў і сутычак з-за недахопу хлеба, якія мелі месца, ня могуць быць вытлумачаны, як палітычнае недавер'е вясковай беднаты да савецкай улады і партыі. Асноўныя масы сераднякоў Беларусі ня былі закрануты загатоўкамі і, пасьля сканчэньня вясеньніх фінансава-эканамічных мерапрыемстваў, ня выявілі значных палітычных хістаньняў. З прычыны гэтага, труднасьці ў хлебазабесьпячэньні не пагоршылі суадносін клясавых сіл у вёсцы, а ўзмоцненая, у сувязі з гэтым, клясавая барацьба паміж беднатой і кулацтвам скончылася карысна для пралетарыяту. Аднак, гэты вынік мог-бы быць лепшым пры лепшай арганізацыі беднаты і большым скарыстаньні кампаній для арганізацыйнага згуртаваньня і выхаваньня беднаты і больш выразнай працы нізавога савецкага апарату.

3. Вясеньняя пасеўная кампанія, праведзеная пад лёзунгам ажыцьцяўленьня дырэктыў 15-га зьезду ЎсеКП(б), пры максымальнай увазе ўсіх партыйных арганізацый ня толькі адхіліла няспрыяючае ўражаньне першага пэрыяду хлебных затрудненьняў і ўжыцьця адміністрацыйных мерапрыемстваў пры правядзеньні фінансава - эканамічных кампаній, але ўзмацніла яшчэ больш саюз рабочае клясы і вясковай беднаты з сярэднім сялянствам. Шырока разгорнутая работа па забесьпячэньні сялян насеньнем, угнаеньнем і сельска-гаспадарчымі машынамі, шырокае крэдытаваньне беднаты і серадзякоў паказала, што курс на прысьпяшэньне тэмпу сацыялістычнай рэканструкцыі сельскае гаспадаркі (калгаснае будаўніцтва, саўгасы) азначае не паслабленьне ўвагі да індывідуальнае сялянскае гаспа-

ў выстарчальнай меры зразумелі шляхі рэканструкцыі сельскае гаспадаркі, што ў паасобных выпадках яны ўсё яшчэ нядосыць усьвядомілі лінію 15-га зьезду ЎсеКП(б). Пленум адзначае таксама, што аграна-мічныя сілы БССР не зразумелі яшчэ рапоўнасьцю, што Кастрычнікавая рэвалюцыя дала новы, больш шпаркі, тэмп узьняцьця сельскае гаспадаркі і што гэты тэмп можа быць рэалізаваны толькі на падставе пастаноў 15-га зьезду. Дзеля гэтага аднэй з задач КП(б)Б зьяўляецца выхаваньне і падрыхтоўка кадраў спэцыялістых сельскае гаспадаркі, якія арыентуюцца на сацыялістычную, буйную сельскую гаспадарку.

5. Затрудненьні ў забесьпячэньні сырцом дзяржаўнай прамысловасьці (лён, скура, бульба, масланасеньне) прывялі да неабходнасьці ўжыцьця раду адміністрацыйных мерапрыемстваў да спэкулянтаў гэтымі відамі сырцу. Паколькі спэкуляцыя скурсырцом і масланасеньнем у БССР часта зьвязана з саматужнай апрацоўкай гэтых відаў сырцу, адміністрацыйныя мерапрыемствы, у паасобных выпадках, закранулі і саматужнікаў-гарбароў і масларобаў. Пленум ЦК КП(б)Б зазначае, што зачыненьне саматужных прадпрыемстваў не ўваходзіла ў мэты савецкае дзяржавы, з прычыны чаго ўсякія рэпрэсыўныя меры ў адносінах да саматужнікаў, не спэкулюючых сырцом (канфіскацыя сырцу, закрыцьцё прадпрыемстваў), павінны быць зжыты. Адначасовасьць ужываньня гэтых адміністрацыйных мер з часам узмацненьня фінансавага націску на прыватны гандаль і з узмоцненым разьвіцьцём дзяржаўнага і каапэрацыйнага гандлю прывяла да таго, што значныя групы местачковага і гарадзкога дробна-буржуазнага насельніцтва апынуліся выкінутымі з працэсу вытворчасьці і звароту. Гэтыя абставіны стварылі трывожныя настроі сярод гэтых пластоў, ня маючых пэрспэктыў на будучае. Пленум ЦК КП(б)Б зазначае, што гэтыя пласты, паколькі яны жывуць з непрацоўнага прыбытку, ня маюць у савецкай дзяржаве будучыны і павінны арыентавацца на пераход да вытворчай працы (земляробства, прамысловасьць). Выходзячы з гэтага, пленум лічыць неабходным прысьпяшэньне мерапрыемстваў па гаспадарчым упарадкаваньні мястэчак, узмацненьне працы па пераводзе местачковай яўрэйскай беднаты на зямлю і ўцягненьне яе ў прамысловасьць, забясьпечыўшы выкананьне пляну гаспадарчага ўпарадкаваньня мястэчак неабходнымі крэдытамі. Пленум лічыць, што павінна быць узмоцнена праца па яўрэйскім земляўпарадкаваньні на неўпарадкаваных і нявыкарыстаных землях БССР, а таксама ў Біра-Біджанскім раёне, на поўдні Украіны і ў Крыме. Пленум адзначае, што клясавая барацьба сярод местачковага насельніцтва прыводзіць да таго, што групы дробнай буржуазіі, якія ня хочуць і няздольны перайсьці да вытворчае працы, вядуць барацьбу супроць яўрэйскай земляробчай калёнізацыі, асабліва ў Біра-Біджанскім раёне, з прычыны чаго, супроць гэтых плыняў, як клясава-варожых дыктатуры пралетарыяту, неабходна весьці растлумачальную кампанію ў масах. Пленум ЦК КП(б)Б, лічачы, што важнейшай задачай у адносінах да саматужнікаў зьяўляецца іх вытворчае каапэраваньне, з здавальненьнем адзначае, што значная частка саматужнікаў, якія, у зьвязку з узмацненьнем дзяржаўных загатовак сырцу, не змаглі самі загатовіць сырэц, увайшлі ў арцелі саматужнай прамысловай каапэрацыі, якія забясьпечваюцца сырцом дзяржорганамі.

беднаты і сельска-гаспадарчых рабочых і забясьпечыць цьвёрдае і дзе-

савецкіх і партыйных работнікаў, пе-

мадзкасьці навакол гэтага пытаньня.

III. Самакрытыка. Партыйна-арганізацыйныя задачы

1. Пленум зазначае, што самакрытыка ў радзе арганізацый КП(б)Б яшчэ невыстарчальна разгарнулася і што рад партыйных работнікаў яшчэ не зразумелі сэнсу і значэньня яе. Аднак, самакрытыка ўжо дала значныя вынікі ў справе паляпшэньня работы як на прадпрыемствах, так і ў савецкіх і прафсаюзных органах і дапамагла зьнішчыць рад буйных недахопаў у гаспадарчым, савецкім і прафсаюзным апараце. Самакрытыка дапамагла выкрыцьцю злоўжываньняў, нядбайных адносін да патрэб рабочых, зьнішчэньню бюракратызму і адхіленьню з апарату элементаў, якія разлажыліся, а таксама клясава-варожых пралетарыяту. Пленум падкрэсьлівае вялікае значэньне і роль друку ў справе арганізацыі самакрытыкі. Разам з тым пленум адзначае ўсё яшчэ невыстарчальную ўвагу акруговых і раённых камітэтаў да газэтных матар'ялаў аб існуючых злоўжываньнях, бюракратызьме, фактах распаду і спробы (якія ўсё яшчэ маюцца) захаваньня выкрытых недахопаў, з чым трэба парашучую і бязьлітасную барацьбу. Пленум ЦК прапануе АК яшчэ больш дасканала сачыць за рабкораўскім матар'ялам, што друкуецца, выкрываючы ўсе факты да канца. Разам з тым, пленум зазначае на тое, што ня ўсе факты, якія вызначаюцца рабочымі на прадпрыемствах, фіксуюцца і не заўсёды рабочыя атрымліваюць на іх здавальняючы адказ. Пленум, акрамя таго, зазначае на наяўнасьць раду выпадкаў зусім нясур'ёзных адносін да пастаноў, што выносяцца на рабочых сходах.

2. Надыходзячыя перавыбары бюро ячэек і райкомаў павінны прайсьці пад знакам шырокай унутрыпартыйнай дэмакратыі і самакрытыкі. Павінна быць забясьпечана выбарчасьць усіх парторганаў зьнізу да верху і шырокае дзелавое абгаварэньне дакладаў. Павінны быць бязумоўна зьняты з кіруючай работы працаўнікі з бюракратычнымі нахіламі, якія разлажыліся, якія не зразумелі бягучых задач партыі і якія ня ўмеюць і няздольны праводзіць курс на самакрытыку і ўнутрыпартыйную дэмакратыю. Разам з тым, пленум зазначае на абсалютную недапушчальнасьць абвінавачаньня ў разлажэньні цэлых партарганізацый, што мела месца ў некаторых газэтных артыкулах і што зьяўляецца бязумоўна несапраўдным і шкодным.

3. Самакрытыка, што разгортвалася, патрабавала прысутнасьці на

Пленум лічыць працу сярод батрацтва, якая праводзілася да гэтага часу, невыстарчальнай і прапануе мясцовым арганізацыям ужыць неабходныя меры да яе ўзмацненьня.

7. Асаблівую ўвагу неабходна зьвярнуць на работу ячэйковага актыву—нізавых зьвеньняў у ланцугу парторганаў — цэх'ячэек, цэхоргаў, групоргаў, індывідуалаў, апоргаў і жаноргаў, а таксама—на ўпарадкаваньне кіраўніцтва імі з боку парткомаў. У асеньнім пэрыядзе работы партыі, калі надыходзяць перавыбары зьверху да нізу прафэсыянальных, савецкіх і іншых органаў, абраньне сапраўды працаздольных органаў залежыць ад сувязі з масамі, а апошняе—ад пастаноўкі масавай работы. Таму неабходна зьвярнуць асаблівую ўвагу на выкананьне рэзалюцыі сакавіковага пленуму ЦК КП(б)Б ад 1927 г. аб масавай працы, больш часта праводзіць самаправерку, паставіць яе больш плянава.

8. Асноўнай задачай камфракцый у непартыйных выбарчых органах зьяўляецца ўзмацненьне партуплыву ў рабочых масах, арганізаваных у адпаведныя арганізацыі і ўцягненьне лепш грамадзкіх работнікаў, рабочых і сялян, у штодзённую практычную працу па будаўніцтве сацыялізму. Выкананьне гэтай асноўнай задачы камфракцый у сваю чаргу залежыць ад пастаноўкі работы фракцый, у прыватнасьці—ад правільнага і своечасовага правядзеньня партыйных дырэктыў, ад разьвіцьця самадзейнасьці, ініцыятывы і адказнасьці ў рабоце.

Ненармальнасьці, што маюцца ў працы камфракцый, павінны быць зжыты, бяз гэтага немагчымы арганізаваны ўплыў нашай партыі на масавыя арганізацыі рабочае клясы. Пленум ЦК КП(б)Б асабліва падкрэсьлівае ўвагу ўсіх партыйных і прафэсыянальных арганізацый на разьвіцьцё шэфскай работы рабочае клясы над вёскай, якая ў апошнія часы ў цэлым радзе выпадкаў зусім паслабла і таму неабходна прыняць рашучыя меры да максымальнага ажыўленьня работы шэфскіх арганізацый.

9. У галіне стану партапарату пленум ЦК КП(б)Б прызнае неабходным весьці няўхільна лінію па скарачэньні апарату і рацыяналізацыі партыйнай работы. З гэтай мэтай пленум ЦК прапануе партарганізацыям, асабліва ў гарадох, шырока практыкаваць абслугоўваньне партыйных мас, як агітац.-прапагандысцкай, так і арганізацыйнай работай, на падставах добраахвотнай грамадзкай работы. Пленум лічыць, што значная частка работы ў гарадзкіх райкомах ужо ў гэтым годзе можа быць праведзена на пачаткі добраахвотнай працы членаў партыі. Разам з тым, пленум ЦК надае буйнейшае значэньне ролі сакратароў і іншых кіруючых работнікаў на буйных прамысловых прадпрыемствах. Неабходна поўнасьцю зжыць адносіны да кіруючай работы ў ячэйцы, як вузкай, мала важнай і г. д. Для гэтай мэты неабходна павялічыць зарплату сакратаром вытворчых ячэек да ўзроўню зарплаты найбольш кваліфікаваных груп рабочых дадага прадпрыемства. Пленум прапануе бюро ЦК ужыць усе меры для прадастаўленьня магчымасьці сакратаром райкомаў і ячэек у першую чаргу сыстэматычна павышаць свае веды, разгружаючы іх ад тэхнічнай работы і прадстаўляючы спэцыяльныя водпускі на вучобу і чытаньне.

членаў партыі, у асаблівасьці рабочых, да атрыманьня агульна-асьветных і тэхнічных ведаў шляхам самаадукацыі, скарыстаньня завочных курсаў, спэцыяльных рабочых навучальных устаноў (курсаў, тэхнікумаў і г. д.), лічачы гэта іх асноўнай партнагрузкай і вызваляючы іх ад іншых партабавязкаў.

2. Палітычнае выхаваньне членаў нашай партыі і рабочае клясы грунтуецца на вывучэньні ленінізму і марксызму. Таму распаўсюджаньне ў шырокіх масах членаў партыі і сярод рабочых твораў Леніна, Маркса і Энгельса мае буйнейшае партыйна-выхаваўчае і культурнае значэньне. Пленум адзначае буйнейшае значэньне выданьня твораў У. І. Леніна на беларускай мове і прапануе бюро ЦК КП(б)Б забясьпечыць гэта выданьне кваліфікаванымі работнікамі і неабходнымі матар'яльнымі сродкамі, а таксама забясьпечыць шырокае яго распаўсюджаньне. Пленум разам з тым лічыць, што гэта выданьне выбраных твораў У. І. Леніна зьяўляецца падрыхтоўчым да выданьня поўнага збору твораў У. І. Леніна. Пленум лічыць неабходным прыступіць да выданьня паасобных твораў К. Маркса і Фр. Энгельса на беларускай мове.

3. Пленум ЦК цалкам ухваляе лінію бюро ЦК на падрыхтоўку і перападрыхтоўку партыйных кадраў КП(б)Б у вышэйшых партыйных і спэцыяльных навучальных установах. Выходзячы з гэтага, пленум прызнае зусім правільным адкамандыраваньне значнай групы партыйных работнікаў для вучобы на курсах марксызму пры Кам. Акадэміі, Інстытуту Чырвонай Прафэсуры, Прамысловай Акадэміі, ВТНУ, Камвузах і г. д. Разам з тым пленум прапануе Бюро ЦК ужыць меры на наладжаньні сталай сувязі камандыраваных на вочобу з Беларусьсю, распрацоўку імі ў ходзе навучальнай работы праблем, зьвязаных з жыцьцём, будаўніцтвам і культурай Беларусі. Пленум лічыць таксама неабходным забясьпечыць зварот іх пасьля сканчэньня вучобы для работы ў радох КП(б)Б.

4. Адкамандыраваньне значнае групы кіруючых работнікаў КП(б)Б на вучобу за межамі БССР ставіць востра пытаньне як аб вылучэньні новых кадраў са складу рабочых і сялян БССР, так і аб звароце ў БССР беларускіх работнікаў, якія прайшлі вучобу або школу практычнай працы ў буйных прамысловых цэнтрах СССР. Пленум ставіць перад бюро гэтую задачу на ўвесь будучы пэрыяд.

5. Пленум лічыць неабходным весьці рашучую барацьбу за гегемонію пралетарыяту ва ўсіх галінах культуры. З гэтай мэтай пленум прапануе шырока разгарнуць крытыку дробна-буржуазнай ідэалёгіі, для чаго скарыстаць тэарытычны орган КП(б)Б, часопіс «Бальшавік Беларусі», весьці рашучую барацьбу супроць усіх праяў антыкамуністычнай ідэалёгіі і немарксысцкіх ухілаў у дзейнасьці навуковых устаноў БССР. Пленум таксама лічыць, што вырашэньне гэтай задачы—заваяваньне гегемоніі пралетарыяту ва ўсіх галінах культурнага будаўніцтва—магчыма толькі пры ўмове падбору і згуртаваньні марксысцкіх кадраў, падрыхтоўкі новых работнікаў-марксыстых, чаму павінна быць аказана ўсямерная дапамога.

Аб пашырэньні праў вясковых райкомаў КП(б)Б

(У парадку абгаварэньня)

З кожным годам растуць і ўмацоўваюцца нізавыя партыйныя арганізацыі і, у адпаведнасьці з гэтым, цэнтр цяжару практычнай партыйнай працы ўсё больш і больш пераносіцца на нізавыя зьвеньні партыі —сельскую раённую арганізацыю, заводзкую, сельскую і цэхавую ячэйкі. А ў сувязі з гэтым і паўстае пытаньне аб пашырэньні функцый, аб наданьні большых праў нізавым арганізацыям у справе кіраўніцтва адпаведнымі галінамі працы.

Практыка высоўвае гэтае пытаньне і ў адносінах да вясковых райкомаў партыі. Справа ў тым, што ўдзельная вага раённых партарганізацый значна вырасла. Мы маем досыць буйныя і па тэрыторыі і па колькасьці членаў і кандыдатаў партыі раённыя партыйныя арганізацыі. Напрыклад: у **Аршанскай** акрузе на **11** раёнаў прыпадае **1.326** членаў і кандыдатаў партыі, у **Мазырскай на 9 раёнаў—1.037, Полацкай на 9—1.100.** У сярэднім на адну раённую арганізацыю прыпадае больш **100** членаў і кандыдатаў. Некалькі менш прыпадае на раён у Гомельскай і Магілеўскай акругах.

Між тым, **у партыйным статуце** няма адпаведных палажэньняў, якія дапасаваны да сучаснай удзельнай вагі раённых арганізацый. У статуце райкомы прыраўноўваюцца **да валкомаў** у той час, як іх функцыі значна шырэйшыя, маштаб працы непараўнаўча большы.

Таму ЦК УсеКП(б)Б паставіў пытаньне аб мажлівасьці пашырэньня праў і абавязкаў сельскіх райкомаў.

У артыкуле тав. Гурэвіча («Известия ЦК ВКП», № 22) у сувязі з гэтым высоўваюцца наступныя пытаньні: аб замене агульных партыйных сходаў, як вышэйшага партыйнага органу ў раёне—раённымі партыйнымі канфэрэнцыямі; аб арганізацыі ў райкомах бюро; аб выбарах на райпартканфэрэнцыях рэвізійных камісій; аб стварэньні ў раёнах сеткі ўпоўнаважаных АКК; аб мажлівасьці прадастаўленьня райкомам права канчатковага зацьвярджэньня асоб першай катэгорыі; аб перадачы РК вучоту членаў партыі і аб павялічэньні стажу для сакратара РК.

Практыка працы раённых арганізацый у нас у Беларусі гаворыць за тое, што большая частка гэтых пытаньняў павінна быць вырашана ў **дадатным сэнсе.** Само жыцьцё наштурхоўвае на неабходнасьць пашырэньня праў РК. Возьмем пытаньне **аб замене раённых партсходаў партканфэрэнцыямі.** На практыцы шмат якія з райкомаў ужо ажыцьцяўляюць гэта, замяняючы агульны сход райпартканфэрэнцыяй. У самой справе: ёсьць райкомы, якія налічваюць больш як 250 членаў арганізацыі. Сабраць іх усіх—справа цяжкая. Таму бясспрэчна трэба ва ўсіх раёнах, якія налічваюць ня менш 100 членаў арганізацыі, **замяніць агульныя сходы раённай партканфэрэнцыяй,** якую склікаць раз у 6 месяцаў.

Ці варта вылучаць у райкомах бюро?

У больш буйных раённых арганізацыях (звыш 100 чалавек) гэта дапусьціць неабходна. У вялікай раённай арганізацыі склад пленуму РК павінен быць больш шырокім, склікаць яго часта для вырашэньня бягучых пытаньняў цяжка, амаль немажліва, і таму **вылучэньне бюро ў складзе 5-7 чалавек вымагаецца практычнай неабходнасьцю.**

Таксама **неабходна стварэньне інстытуту упоўнаважаных АКК** ва ўсіх раённых арганізацыях, незалежна ад колькаснага іх складу. Раённым арганізацыям прыходзіцца працаваць у досыць складаных умовах, у абставінах, якія спрыяюць праяўленьню хваравітых зьявішч сярод паасобных вясковых партыйцаў. Перагружаныя бягучай практычнай працай, райкомы часта ня могуць аддаваць належнай увагі мерапрыемствам па барацьбе і папярэджаньні гэтых хваравітых зьявішч. Вылучэньне спэцыяльнага працаўніка ў якасьці ўпоўнаважанага АКК палягчае працу ў гэтым кірунку. У найбольш буйных райкомах магчыма амаль вылучэньне платнага ўпоўнаважанага АКК, у іншых яны павінны быць няплатнымі.

Вялікае значэньне мае **прадастаўленьне райкомам права канчатковага зацьвярджэньня у партыю асоб першай катэгорыі.** Мы лічым, што гэта права павінна быць прадастаўлена ўсім райкомам. РК настолькі вырасьлі, што баяцца мажлівасьці памылак з іх боку ў гэтым пытаньні няма ніякае падставы.

Высоўваецца яшчэ прапанова аб перадачы райкомам вучоту членаў партыі і аб стварэньні рэвізійнай камісіі. Па нашай думцы, ні тое, ні другое **нямэтазгодна.** Перадача РК вучоту партыйцаў толькі загрузіць іх дадатковай тэхнічнай працай і можа прывесьці да пагоршаньня пастаноўкі вучотнай працы. Для рэвізійных камісій у раёнах амаль няма ніякай працы і стварыць лішнюю надбудову наўрад ці мэтазгодна.

У справе кіраўніцтва савецкімі, прафсаюзнымі, каапэрацыйнымі і другімі арганізацыямі райкомам павінны быць наданы правы, якія ўстаноўлены **па статуце для павятовых камітэтаў.**

Але, надаючы больш праў і самастойнасьці вясковаму райкому, трэба падумаць у першую чаргу аб умацаваньні кіраўнічых кадраў раённых арганізацый. Неабходна ўстанавіць для **сакратара РК ня менш, чым трохгадовы партыйны стаж** (па статуце аднагадовы стаж). Але галоўнае ня ў гэтым, **на справе** сакратары РК з менш, як трохгадовым стажам, амаль не сустракаюцца. Галоўнае заключаецца ў тым, каб падабраць у якасьці сакратароў РК сапраўды практычных, якія-б ведалі аргпартпрацу, якія маюць выстарчальны вопыт кіраўнічай, грамадзкай і палітычнай працы працаўнікоў. Таксама ставіцца пытаньне і аб стварэньні спрыяючых умоў для партпрацаўнікоў, праз паляпшэньне іх матар'яльнага становішча.

Калі мы ўмацуем раёны моцнымі спрактыкаванымі працаўнікамі, то ня трэба будзе кожны раз пры правядзеньні тэй ці іншай кампаніі пасылаць у раёны цэлыя кадры ўпоўнаважаных з акруг. Раённыя арганізацыі змогуць самі ня дрэнна спраўляцца з задачамі працы ў вёсцы.

І. Д.

Індустрыялізацыя краіны палепшыць становішча жанчыны. Работніцы і сялянкі,—памагайце разьмясьціць 2-ю пазыку індустрыялізацыі

ЖАЛЕЗНЫЯ АРЫШТАНТЫ

(Ад нашага спэцыяльнага карэсп.)

Усю зіму камунары вазілі лес. Было іх тады нямнога—на 10 сем'яў 8 мужчын—і для нялёгкай гэтай важнай працы не хапала кароткага, завеянага сьнегам і сумам, дня. Яны праводзілі на сьцюжы 10-12 гадзін. Доўгія, цёмныя трупы падрэзаных сосен выраслалі на двары няроўнымі ярусамі. Сухая бель пушыла сосны і лезла над брылі гарадзкіх шапак камунараў.

Глыбокімі вечарамі яны варочаліся дамоў, у душныя гнілыя кватэркі, наскрозь прадзіраўленыя ветрам і марозам. Гаспадыня ставіла на стол бедную вячэру. Камунар тупаў ботамі, абціраў вусы і гаварыў:

— 400 штук ужо ёсьць...

— А хаця-б хутчэй гэты дом, хаця-б хутчэй,—завадзіла гаспадыня, і стомлены погляд яе вачэй сьлізгаў па сьценах чорнай невясёлай хаты.

Ярусы ўздымаліся ўсё вышэй. І разам з імі ўвырастала ў членаў камуны «Сейбіт» упэўненасьці, што зьдзейсьніцца іх недасяжна-высокая прыгожая мара. Яны пабудуюць свой дом. Дом! На пляне, які маляваў прыяжджаўшы тэхнік, гэты дом выходзіць такім прывабным—белакаменны, стромкі, з доўгімі радамі вокнаў, з радыё-мачтай над фасадам... На першым паверсе зьмесьцяцца ясьлі, кухня, сталоўка, клюб і канцылярыя. На другім—кватэры для сямейных і інтэрнат для моладзі. Гэта будзе жыцьцё!..

Камунары разьлічвалі за лета распілаваць бярвеньні, напаліць цэглы і з восені ўжо прыступіць да пабудовы. І як ім ня было горка ў гнілых пакойчыках дзе раней жылі панскія парабкі, як ня енчылі жонкі і дзеткі,—яны ня падалі духам, ня скардзіліся. Яны жылі сваёй марай—гэтыя пахмурныя замкнутыя людзі, у якіх ніколі ня было ў жыцьці ніякіх мар.

Вясной у сакавіку, у самае разводзьдзе, камунары набылі за 600 рублёў гатар—машыну для расьпілоўкі дошак. Набылі выпадкова, па таннай цане, і калі куплялі гатар—выходзілі з простага гаспадарчага разьліку, што загатовіць сваёй машынай матар'ял будзе куды ямчэй, чым рабіць гэта на Закрэўскім рыкаўскім лесапільным заводзе, ды наогул гатар у гаспадарцы—ня лішняя рэч. Іх тады ніхто ня спыніў, ніхто не сказаў, што яны, можа, і памыляюцца, што ўстанаўляць гатар недалёка (7 вёрст) ад рыкаўскай лесапілкі—нямэтазгодна, што іх плян мо-жа правалілцца. Ніхто ім нічога тады не сказаў. Райвыканком дазволіў куплю гатару.

Машыну прывезьлі ў лёгкі туманны дзень, палявы сяней цяжка скрыпелі па чорнай размытай дарозе. Радасна было ў той лёгкі дзень сакавіка ў камуне. Чутка аб тым, што «сьвітайлаўцы» (быўшы маёнтак зваўся «Сьвітайлаўка») будуюць 2-х павярховы каменны дом, абляцела ўвесь Узьдзенскі раён. У камуну пацягнуліся новыя людзі. Камунары прынялі ў свой калектыў яшчэ тры сям'і і 8 маладых хлапцоў, якія, у чаканьні лепшай будучыны, разьмясьціліся на гары, над леднікам.

А праз тры месяцы пасьля куплі гатару камуна камандыравала свайго «мэханіка» Ліпая за лёкамабілем. 2.500 рублёў камунскіх грошай заплаціў ён за гэтую штучку. На станцыі Градзянка Ліпай пагрузіў лёкамабіль на пляцформу, сам залез у вагон, такацёл і так правёў ноч. Раніцою таварны цягнік прышоў у Негарэлае. Там Ліпая ўжо чакалі «сьвітайлаўцы». Лёкамабіль пагрузілі на драбіны, добра абкруцілі вяроўкамі і 19 коняй з громам і трэскам пацягнулі махіну па дарозе.

Трэба было праехаць праз мястэчка. Сонная Узда, абуджаная жалезным грукатам і крыкамі пагоншчыкаў, высыпала з сваіх хатак і крамак... Густы натоўп народу ішоў за працэсіяй, і камунары адчувалі сябе ў тыя хвіліны шчасьлівымі пераможцамі. Зразумела, яны не заўважылі, як у той момант, калі лёкамабіль праяжджаў праз плошчу, у райвыканкоме адчынілася вакно і адтуль высунуліся голавы ~~акр~~выканкомаўцаў т.т. Яцкевіча і Філатава—яны якраз у той дзень прыехалі на аўтамабілі з Менску—і тав. Рудзінскага, старшыні Узьдзенскага РВК. Камунары ня ведалі і не маглі ведаць, аб чым потым гаварылі паміж сабой т.т. Яцкевіч, Філатаў і Рудзінскі. Але ў той-жа дзень, вечарам, у Сьвітайлаўку прыскакаў рыкаўскі кур'ер і спытаў Пятроўскага, старшыню савету. Пятроўскі разам з іншымі камунарамі разьбіраў лёкамабіль, ён выбег да кур'ера расхістаны і спацеўшы. Кур'ер перадаў яму паперку. Там стаяла: «Установку немедленно прекратить, лес можете распиловывать где угодно и как угодно. Рудзинский» . . .

. . . .

Жалезнымі арыштантамі застылі на сваіх мясцох гатар і лёкамабіль. І новенькі комін лесапілкі ні разу не закурыў сваю трубку.

Прыяжджаў у Сьвітайлаўку начальнік міліцыі, хацеў зусім апячатаць машыны, але бабы не дазволілі. З крыкам і плачам яны кінуліся да яго:

— Пашкадуй нас, родны... Пачакай... Можа другі загад выйдзе...

Начальнік паслухаў-паслухаў, распытаў камунараў, як была справа, зьдзівіўся, пацісьнуў плячыма і, можа першы раз у жыцьці, парушыў даны яму загад: машыны засталіся неапячатанымі.

Пятроўскі паехаў хадайнічаць. У раёне яму растлумачылі, што лесапілку забаранілі таму, што недалёка ад Сьвітайлаўкі знаходзіцца рыкаўскі лесапільны завод і нельга адбіваць яго кліентуру, ды наогул гэта выходзіць «няплянавае будаўніцтва».

— Ды дазвольце хаця-б для нашых патрэб пусьціць гатар,—хваляваўся Пятроўскі,—нам-жа дом трэба будаваць!.. У нас-жа лес на 4.000 гіне... гіне лес, чэснае слова, гіне... Гэта-ж... канец, канец камуне.

Узьдзенскія начальнікі адсылалі Пятроўскага ў Менск. Гэта прэзыдыум акрвыканкому вынес пастанову аб забароне пуску іх лесапілкі—хай ён туды і зьвернецца. А яны што—яны людзі маленькія...

Пятроўскі паехаў ў Менск. Грузная постаць тоўстага шырокагрудага дзядзькі мазоліла вочы акрвыканкомаўскім канцылярыстым. Юрысконсульт суха паўтарыў Пятроўскаму тое, што той ужо ведаў аб прычынах забароны лесапілкі. Юрысконсульт не пажадаў глыбей разабрацца ў пытаньні, і гарачыя тлумачэньні Пятроўскага былі яму зусім няцікавыя.

Сьвітайлаўскі старшыня не супакоіўся. Ён хадзіў у акругком партыі, тырчаў гадзінамі ў РСІ. Ён дабіўся перагляду пытаньня ў прэзыдыуме акрвыканкому. І зноў пастанова прэзыдыуму сказала: «Забараніць».

Пятроўскі прыехаў назад у камуну. Злы і маўклівы ён зьлез з драбінак і пайшоў у канцылярыю. І камунары зразумелі ўсё раней яго першага слова.

— Што гэта—зьдзек? Ці цяпер такі парадак?..

Камунары задавалі сабе і не знаходзілі адказу на гэтыя надакучлівыя пытаньні. Нейкая тупая чыгунная сіла прыдушыла ўсё—і няма выхаду.

Нібы нешта абарвалася ўнутры гэтых людзей. Кожную раніцу яны прыходзяць у лесапілку, гладзяць халодныя часьці машын і адводзяць душу, ціха пасылаючы кагосьці а мацеры.

І тая мара, якая так дзівосна асьвятляла і саґравала іх будні, здаецца камунарам больш недасяжнай, чым калі-небудзь.

МІХАСЬ ГОЛЬДБЭРГ.

Ад рэдакцыі: Наш супрацоўнік гутарыў з загадчыкам зямельным аддзелам акрвыканкому тав. Філатавым аб прычынах забароны пуску лесапілкі ў камуне «Сейбіт». Тав. Філатаў сказаў, што, сапраўды, камунарам трэба было-б дазволіць пусьціць гатар для сваіх уласных патрэб. Рэдакцыю цікавіць—чаму гэты дазвол ня мог быць даны раней і калі ён, урэшце, будзе даны?

Забесьпячэньне прадуктамі рабочых і беднаты

Нарада па рабочым забесьпячэньні пад кіраўніцтвам нам. наркамгандлю тав. Брыскіна разгледзела рад пытаньняў аб забесьпячэньні рабочых Беларусі важнейшымі прадуктамі.

Завоз хлеба ў БССР

На верасень месяц нам у Беларусі патрэбна 600 вагонаў хлеба. Наркамгандлю СССР паведаміў аб завозе 750 вгаонаў. Аднак, яшчэ жніўеньскія нарады няпоўнасьцю выкананы. Тым ня менш ніякіх перабояў у забесьпячэньні хлебам ня будзе, бо ў выпадку, калі плян завозу ня будзе парма льна выконвацца, дык у слабыя месцы можа быць кінуты хлеб новай мясцовай загатоўкі. У прыватнасьці з Слуцку прыбывае 12 вагонаў хлеба. З колькасьці 750 вагонаў для поўнага здавальненьня рабочых будзе выдзелена 450 вагонаў хлеба. Наркамгандлем прадастаўлен наступны плян забесьпячэньня хлебам з 1-га кастрычніка па 1-га чэрвеня, г. зн. да канца хлебазагатоўчага году.

Згодна пляну для поўнага здавальненьня гарадоў будзе адпушчана 4.180.000 пуд. жыта. Транспартнікі атрымаюць мільён пудоў, сэзонныя рабочыя, Асінстрой, рабочыя сплаву, мэліярацыі і інш. атрымаюць 630.000 пуд. Батракі, бедната, рабочыя ў сельскіх мясцовасьцях атрымаюць 1.080.000 пуд. за рахунак памольнага збору. Уся колькасьць хлеба, якая патрэбна для насельніцтва БССР, выражаецца ў суме каля 11½ мільёнаў пуд. Уся гэта колькасьць будзе атрымана шляхам завозу, а калі ў завозе будзе які-небудзь перабой, ...

Зараз ствараюцца для Беларусі рэзэрвы масла да зімы ў 10.000 пуд. Камісія абавязала Белкаапсаюз ні ў якім выпадку не закранаць гэтага фонду і прыняць меры да завозу ў БССР каровінага масла шляхам пава плянавых закупак. Прадстаўніку Наркамгандлю даручана ўвайсьці з прадстаўленьнем у Эканомнараду аб пашырэньні вырабу ў БССР каровінага масла за лік скарачэньня вырацоўкі галяндзкага сыру на сыраваранных заводах. Гандаль маслам у акругах будзе сканцэнтраваны ў рабочых каапэратывах. Прымаючы пад увагу няспрыяючае становішча з маслам на Беларусі, даручана Наркамгандлю дабіцца ў Маскве паскарэньня завозу жмыхі, як корму для жывёлы.

Белкаапсаюзу прапанована стварыць на зімовы пэрыяд запас галяндзкага сыру ў колькасьці 10.000 пуд. Для гэтае мэты Белкаапсаюзу будуць выданы крэдыты ня менш 70 проц. кошту фонду сыру. Сыр будзе хавацца ў Белкаапсаюзе і яго пэрыфэрыі.

Злачынныя адносіны Белмясгандлю да загатовак

Белмясгандаль і Белсельсаюз у сучасны момант маюць невялікія запасы сала. У гэтым годзе ў сувязі з адсутнасьцю кармоў і позьнім зьняцьцем ураджаю паступленьне адкормленых сьвіней на рынак спазьнілася. Звычайна запасы папаўняліся ў жніўні. У гэтым-жа годзе можна чакаць папаўненьня толькі з сярэдзіны або канца кастрычніка. У свой час Белмясгандлю было прапанавана стварыць рэзэрвы сала ў ...

УЗЬНЯЦЬ ПРАДУКЦЫЙНАСЬЦЬ ПРАЦЫ—

гэта значыць—абвясьціць бязьлітасную вайну прагулам, п'янству, браку

Рабочая грамадзкасьць абвясьціла вайну п'янству

ВІЦЕБСК. (Уласны кар.). Прэзыдыум Акрпрафбюро нядаўна заслухаў інфармацыю аб п'янстве і прагулах на прадпрыемствах.

У мэтах узмацненьня барацьбы з п'янствам прэзыдыум вынес рад пастаноў.

— **На кожным прадпрыемстве трэба стварыць ячэйкі «за цьвярозасьць», у задачы якіх уваходзяць: садзейнічаньне прафарганізацыям і** адміністрацыі ў барацьбе з п'янствам, барацьба з гарэлкай па-за вытворчасьцю, у рабочай сям'і.

Прэзыдыум выказаўся за арганізацыю ў **насьценгазэце аддзелаў «на чорную і на чырвоную дошку»**, дзе павінны адзначацца адмоўныя і станоўчыя зьявішчы на «п'яным» фронце.

Прэзыдыум прызнаў неабходным забараніць продаж піва ў клюбах.

Адзначаны таксама слабы ўдзел міліцыі ў барацьбе з таемным вінакурэньнем на тэрыторыі заводаў, у прыватнасьці, на фабрыцы «Дзьвіна».

Прэзыдыум пастанавіў прасіць Гарсавет і ЦРК заняцца пытаньнем **аб адкрыцьці савецкіх чайных, адначасова, ЦРК павінен адмовіцца ад продажы гарэлкі ў сваіх крамах.**

Агульна-гарадзкі сход **членаў саюзу транспартнікаў** пастанавіў прасіць Гарсавет забараніць адкрыцьцё новых месц продажы сьпірытусовых напіткаў, скараціць сеткі крам з гарэлкай у рабочых раёнах і каля вакзалу, забараніць продаж гарэлкі ў дні выдачы зарплаты, адкрыць савецкія чайныя з культурнымі гульнямі, арганізаваць ячэйку таварыства па барацьбе з алькагалізмам.

Што ўплывае на прадукцыйнасьць працы

Гарэлка ў Нова-Барысаве разьліваецца ракой. Разьвіваецца хуліганства растуць прагулы—церпіць прамысловасьць, церпіць рабочая сям'я.

У Нова-Барысаве ёсьць **тры** крамы Цэнтрасьпірту, **два** магазыны ЦРК, якія гандлююць гарэлкай, **тры сталоўкі з моцнымі напіткамі і 5 прыватных піўных, якія даюць рабочым шырокі крэдыт.**

Наш гарсавет і прафэсыянальныя арганізацыі нічога ня робяць у галіне барацьбы з п'янствам.

У Нова-Барысаве няма ніводнай анты-алькагольнай ячэйкі, а іх неабходна арганізаваць.

Цяжка апісаць, што робіцца ў часе атрыманьня пэнсіі на вуліцах, у рабочых кватэрах, на некаторых заводах.

Рабочая грамадзкасьць, якая можа перамагчы самыя цяжкія ватрудненьні, павінна рашучым ударам адсеч голаву «зялёнаму зьмею», які разбурае добрабыт рабочага і перашкаджае разьвіцьцю прамысловасьці.

Таўгер.

Гарэлка наступае, А ЧЫГУНАЧНЫЯ АРГАНІЗАЦЫІ НАЛЕЖНЫХ МЕР НЯ ПРЫМАЮЦЬ

Працоўная дысцыпліна на **ст. Менск Зах. чыг.** не на вышыні. Ёсьць рад **буйных** парушэньняў яе: тут п'янства, прагулы, несвоечасовая яўка і кіданьне работы.

Возьмем службу **пуці**, у майстэрнях з 1-га студзеня мы мелі 20 дзён наяўных прагулаў на глебе п'янства.

Сьлесар **Скрыпко** кожны раз, калі атрымлівае пэнсію, не зьяўляецца два-тры дні на работу. Рабочыя ведаюць—Скрыпко атрымаў грошы, значыць ня прыдзе на працу.

Раней ён працаваў у дэпо службы цягі каля 15 год, адтуль яго звольнілі за п'янства і прагулы. Праз год саюз даў яму службу ў майстэрнях пуці, але там—тая-ж гісторыя. З Скрыпко бяруць прыклад памочнік сьлесара **Варанцоў** і рабочы **Верацінскі**, якія кожны месяц маюць прагулы.

Рамонтны рабочы **Фёдараў** часта прагульвае па 2-3 дні. Стаяла пытаньне аб яго звальненьні, але саюз падтрымаў яго, і Фёдараў атрымаў толькі вымову.

Адміністрацыя ўжывае слабыя меры барацьбы з п'янствам і прагуламі. Яна ня ставіць пытаньня аб працоўнай дысцыпліне на вытворчых нарадах.

В.

Прагулы павялічыліся на 50 проц.

(Цагельня Віцебскага Камунтрэсту)

За апошні час значна павялічыліся папойкі на заводзе. Група злосных п'яніц робіць уплыў на іншых рабо...

Гісторыя гартавальнага кола

Само па сабе гартавальнае кола нічым асаблівым не вызначаецца. На гуце «Ноўка», у Віцебскай акрузе, яно выконвае досыць скромную ролю, прагартоўваючы лямпавае шкло да патрэбнай трываласьці. Яно ня ўступае сучасным цянульням—доўгім гартавальным печам, якія даюць дасканалае гартаваньне і нязначны процант глуму. Але цянульні, папершае каштуюць шмат грошай, а падругое, займаюць вельмі многа месца. Гартавальнае-ж кола на заводзе «Ноўка» каштавала параўнаў-ча нядорага, бо касьцяк яго і ўсе мэханічныя часткі былі ўзяты з кансэрвовага заводу «Серкавіцы» і вернуты да жыцьця.

Гартавальнае кола яшчэ ў дні свайго нараджэньня (у 1925 г.) выклікала нараканьні рабочых-шкладуваў. Прызвычаеныя да старых, дапатопных апэцкаў (печкі для загартаваньня фабрыкату)—часоў «старога гаспадара», частка рабочых скоса паглядвала на «новага гаспадара»—дырэктара заводу Мэрзлова, між іншым, такога-ж самага рабочага, як яны самі, старога партыйца, які выконваў адначасова два ганаровыя абавязкі дырэктара і тэхнічнага кіраўніка. Будзь на месцы Мэрзлова хто-небудзь іншы, наўрад ці ён адважыўся-б так сьмела парушаць прадзедаўскія мэтады працы, замест саматужных апэцкаў будаваць гартавальнае кола. Але Мэрзлоў быў сапраўдным бальшавіком і пасьмеў...

Гартавальнае кола было пабудавана. Але аднэй сьмеласьці Мэрзлова аказалася мала. Патрэбны былі яшчэ вялікія веды, а іх-то ў Мэрзлова было ня досыць і гартавальнае кола атрымалася з некаторымі недахватамі. Яно давала «недагартаваньне», г. зн. ня досыць прагартоўвала шкло, што выклікала 5 проц. бою ў сярэднім.

Доўга ішлі гутаркі аб недахопах гартавальнага кола. Шукалі рабочыя прычыну «недагартаваньня», практычнае кола. Але гэта пастанова была падобна цэбру халоднай вады.

— Шклатрэст ігнаруе прапановы рабочых, Шклатрэст не прызнае пастаноў вытворчае нарады. Бюракратызм, безгаспадарчасьць, непарадкі...

А на пленуме ЦП старшыня заўкому тав. Вагнэр нават заявіў, што гісторыя з гартавальным колам—маленькая «шахцінская справа».

Такую ацэнку сустрэла пастанова Шклатрэсту ня толькі з боку часткі рабочых, але і з боку ўсяго заводзкага «трохкутніка».

Інжынэру Цыпэровічу прышлося вытрымаць сапраўдную атаку рабочага сходу. Ня гледзячы на яго цярплівыя тлумачэньні, што ўяўляе сабой гартавальнае кола, якія законы абмоўліваюць удалае прагартаваньне і г. д., рабочыя яго і слухаць не хацелі. Яны ставілі пытаньне рубам:

— Ці можаш ты гарантаваць, што пасьля рамонту кола будзе працаваць добра?

Такую гарантыю інжынэр, зразумела, даць ня мог.

— Мае разьлікі,—гаварыў ён,—правільныя, яны паказваюць, што рамонт можна зрабіць, што кола будзе працаваць добра. Але я не магу вам гарантаваць, што на дарозе ня будзе якой-небудзь нечаканай перашкоды...

Рабочых такі адказ не здаволіў і яны зноў патрабавалі выкананьня пастановы вытворчае нарады. Шклатрэст катэгарычна адмовіўся і даводзіў па-ранейшаму ўсю нявыгоднасьць прапановы вытворчай нарады.

1-га ліпеня г. г., напярэдадні спыненьня заводу на рамонт вытворчая нарада рабочых заводу «Ноўка», на якой прысутнічала 204 чалавекі, зноў паўтарыла сваю ранейшую пастанову аб пабудове новай цянульні...

Але Шклатрэст дамогся свайго. Гартавальнае кола было адраман...

выпадку не дапушчаць яго скарачэньня.

Забесьпячэньне крупамі павінна быць палепшана

Зараз вялікіх запасаў круп няма. І да кастрычніка становішча з крупамі будзе напружаным. Пастаноўлена, каб ячмень і авёс, якія знаходзяцца ў распараджэньні прамысловасьці, былі тэрмінова пераапрацаваны на крупу, каб забясьпечыць рабочых да кастрычніка. Таксама будзе перароблен у крупу ячмень, які цяпер стаў наступаць у парадку мясцовых загатовак і завозу. Апрача гэтага прадстаўнік Саюзхлеба заявіў, што ён чакае атрыманьня пшанічнай мукі для вырабу макароны. Прапанована, каб Наркамгандлю прапанаваў тым арганізацыям, у веданьні якіх ёсьць сэзонныя рабочыя, свяячасова даць заяўкі на забесьпячэньне іх хлебам і крупой, бо часта бывалі выпадкі, што забесьпячэньне гэтае групы рабочых затрымлівалася з-за адсутнасьці заявак.

Забесьпячэньне маслам і сырам

Камісія прызнала неабходным, каб колькасьць масла, якую выпрабляе цэнтральны малочна-жывёлагадоўчы саюз—5.600 пуд. і Белсельсаюз—6.000 пуд. поўнасьцю была разьмеркавана ў верасьні. Пры чым у першую чаргу будуць забясьпечаны буйныя гарады БССР—Менск, Віцебск, Барысаў і інш. Прадстаўнік ЦРК заявіў, што па кніжках для сем'яў звыш 3 чалавек будзе выдавацца 400 грам масла на тыдзень. Наогул становішча з маслам у гэтым годзе, у сувязі з нястачай кармоў у сялянства, напружанае.

...датказаны. Прадстаўнік Бабруйскага ЦРК заявіў, што ў сакавіку яны заключылі дагавор з Белмясгандлем на дастаўку сьвіных туш і да гэтага часу нічога не атрымана.

Камісія па рабочым забесьпячэньні адзначыла гэтыя факты. Прадстаўнік ЦСПСБ заявіў, што ён лічыць такую работу Белмясгандлю злачыннай. Прапанавана ў абавязковым парадку Белмясгандлю здаць да 15 кастрычніка спажывецкай каапэрацыі 1.500 пуд. сала. Белсельсаюзу прапанавана здаць 500 пуд.

Выраб штучнага масла

Хэмік тав. Лабановіч, вынаходца штучнага масла, зрабіў даклад аб пастаноўцы яго вырабу і прадэманстраваў яго камісіі. У Заходняй Эўропе сярэдняе насельніцтва спажывае амаль выключна маргарынавае або штучнае масла. Такія пастаўшчыкі масла як Данія і Нарвэгія спажывалі ў 1913 годзе да 30 фунтаў штучнага масла кожны год на душу. Масла, якое вынайдзена тав. Лабановічам, робіцца з каровінага і сьвінога сала, расьліннага алею і малака. Па сваёй спажыўнасьці і іншых якасьцях яно ня ўступае каровінаму маслу і можа яго поўнасьцю замяніць для кухні. Штучнае масла тав. Лабановіча ня так хутка псуецца, як каровінае, і значна лепш спажываецца, чым сьвіное сала, бо ў ім няма стэарыну. Пры вырабе штучнага масла стэарын адыходзіць і яго можна пусьціць на выраб сьвечак. Цана штучнага масла 40-50 кап. за фунт. Пастаноўлена на першы час паставіць выраб штучнага масла пры Белмясгандлі ў колькасьці 10 пуд. у дзень.

...таецца папулярнасьцю наступная прыказка: «Куды каня не павярні, у краму Дзяржсьпірту пападзеш».

З таго часу, як у раёне распачаліся вялікія будаўнічыя работы (пабудова фармацэўтычнага заводу, малочнай фабрыкі і г. д.), пачалі расьці гарэлачныя крамы.

Зараз-жа каля масту—крама № 13.

Трохі далей—крама з «рэвалюцыйнай» назвай «Баявік».

Праз тры дамы—зноў крама № 47.

Пяройдзеце на другі бок вуліцы—там ёсьць крама гарэлкі № 4.

20 крокаў далей магазын з надпісам «Моцныя напіткі».

Гэтыя сьпірытусовыя крамы перацягваюць у свае касы амаль увесь заработак рабочых, якія жывуць і працуюць у раёне.

...ры» атрымліваюць зарплату—у памяшканьне прыходзяць загадчыкі піўных крам і шукаюць сваіх даўжнікоў. Пасьля таго, як заработак атрыман, арганізуюцца групы прыяцеляў, якія ідуць піць у піўнушку.

Вялікая колькасьць сьпіртусовых крам робіць вельмі дрэнны ўплыў на прадукцыйнасьць працы — гарэлка віноўнік прагулаў на чыгунцы і на гуце.

Між тым рабочыя раёну ні разу ня ўзьнімалі пытаньня аб спыненьні продажы сьпірытусовых напіткаў. Адзін клюб імя Ільліча, які ёсьць у раёне, ня можа задаволіць усх культурных запатрабаваньняў рабочых. Сад пры гуце «Пралетары» часта толькі дапамагае распаўсюджваньню п'янства.

Р. Ш.

Чаму растуць прагулы

П'яная хваля захапіла Барысаўскі **чыгуначны вузел.** Асабліва разьвіта п'янства ў часе атрыманьня пэнсіі. Жонкі рабочых часта прыходзяць у мясцком, скардзяцца на мужоў, якія іх зьбіваюць.

Рабочы-партыец —**Іваноў**—гэтымі днямі так перапіўся, што зьбіў сям'ю і выгнаў яе з хаты. «Уціхамірыць» п'яніцу хадзіў сам старшыня мясцкому.

Асабліва адзначаюцца службы цягі і пуці. Там ёсьць выпадкі зьяўленьня ў п'яным выглядзе на работу, наглядаецца рост прагулаў, п'юць нават у лазьні.

Культурнае асяродзішча раёну — клюб знаходзіцца на адлегласьці два кілёмэтры ад вакзалу. Затое крамы з гарэлкай і піўныя разьмясьціліся ў самым цэнтры рабочага пасёлку. Сьпірытусовыя напіткі можна атрымаць на станцыйным буфэце.

Барацьба з п'янствам высоўваецца цяпер, як найбольш важная задача. Яна ня толькі палепшыць быт рабочай сям'і, ня толькі палепшыць бюджэт рабочага, але акажа самы станоўчы ўплыў на рост прадукцыйнасьці працы.

Валуяў.

проц. Бываюць выпадкі, калі рабочыя ня прыходзяць на работу па два-тры дні.

Трэба сказаць, што да гэтай пары рабачком мала ўвагі ўдзяляў барацьбе з п'янствам. Самі рабачкомы таксама часта бывалі «пад мухай».

Трэба, каб вытворчыя нарады, у сувязі з ростам прагулаў, абгаварылі пытаньне аб барацьбе з п'янствам. У абедзены перапынак трэба праводзіць гутаркі аб шкодзе гарэлкі, наладжваць паказальныя суды над алькаголікамі.

Адсутнасьць культработы спрыяе п'янству

На **Аззрыцкай лесапільні** (Талачынскі раён) ёсьць усе ўмовы для культурнай работы: клюб, парк, спорт-пляцоўка і культурныя сілы.

Але гэтыя ўмовы не скарыстоўваюцца. Гурток фізвыху зусім не працуе. Драмгурток корміць рабочых кепска падрыхтаванымі і ня цікавымі п'есамі. Рэдкалегія насьценгазэты за лета выпусьціла толькі адзін нумар. Рабочыя за апошні час зусім спынілі наведваць клюб таму, што там няма чаго рабіць. **В. К.**

ДА ЎВАГІ РАБКОРАЎ І РАБКОРАК

Заўтра, 15-га верасьня, а 7 гад. увечары ў памяшканьні рэдакцыі (Савецкая, 63, 3-і паверх) адбудзецца агульны сход рабкораў і рабкорак «Зьвязды».

У парадку дня: *1) Падрыхтоўка да ўсесаюзнай рабселькораўскай нарады, 2) аб чым пісаць і 3) аб сувязі з замежнымі рабселькорамі.*

Запрашаюцца члены рэдкалегій насьценгазэт.

Рабселькораўскі аддзел.

...шаўся.

У хвіліны гневу хтосьці з рабочых выказаў суровы прыгавар:

— Паламаць-бы к чорту гартавальнае кола і перайсьці зноў да старых апэцкаў.

— Навошта да апэцкаў? Можна выкінуць кола і паставіць цянульню.

Прапанова гэта, выказаная «ў сэрцах», пашла гуляць па заводзе і ператварылася ў цьвёрдую думку большасьці.

У пачатку гэтага году думка большасьці зрабілася ўласнасьцю вытворчай камісіі, нарэшце, вытворчае нарады.

Да новага дырэктара заводу тав. Рэдзькіна было прад'яўлена патрабаваньне—пры спыненьні заводу на рамонт паламаць гартавальнае кола і пабудаваць цянульню, «як на заводзе Домбаля».

Паламаць гартавальнае кола—плёвая справа, але вось пабудаваць цянульню—на гэта трэба было затраціць 12-15 тысяч рублёў. Сума не маленькая.

Слабавольны Рэдзькін, які больш думаў аб выпіўцы, чым аб заводзе (зараз зьняты з працы) даў сваю згоду і запытаў санкцыю Шклатрэсту. Апошні паслаў інжынэра Цыпэровіча азнаёміцца на месцы са становішчам справы. Інжынэр Цыпэровіч уважліва агледзеў хворае кола і зрабіў вывад, што **вылечыць яго можна,** варта толькі выдаткаваць якія-небудзь **2.000 рублёў.**

2.000 гэта не 15.000, і Шклатрэст пастанавіў адрамантаваць гартавальнае кола...

Першыя зводкі з заводу сьведчаць аб тым, што процант глуму сьнізіўся да мінімуму, да 0,7 замест 5 проц. А галоўнае, што прагартаваньне вельмі высокае якасьці і ня ўступае прагартаваньню ў цянульнях.

Упартасьць Шклатрэсту дала дзяржаве эканомію ў 10-12 тысяч рублёў.

***

Гісторыя гартавальнага кола заводу «Ноўка»—маленькі эпізод барацьбы за эканомію на вытворчасьці. Гісторыя гэта зусім не памяншае заслуг рабочых заводу «Ноўка» ў будаўніцтве заводу. **Мы ведаэм, як наогул працуе вытворчая нарада на заводзе «Ноўка», колькі вельмі дзельных прапаноў рабочыя ўхвалілі, прапановы, якія прынесьлі і прынясуць заводу дзесяткі і сотні тысяч рублёў эканоміі** (аб іх мы раскажам у другі раз). Але было-б злачынствам замоўчваць памылкі вытворчае нарады. Гэтыя памылкі ня маюць за сабой нічога саромнага, яны сьведчаць толькі аб тым, што рабочыя заводу, у тым ліку і кіраўнікі вытворчае нарады, **яшчэ не аўладалі поўнасьцю тэхнікай сваёй вытворчасьці.**

Рабочыя заводу разам з намі будуць рады таму, што ў інжынэрным асяродку ёсьць такія працаўнікі, якія, не баючыся магчымых нараканьняў і папрокаў, ламаюць традыцыйныя навыкі і неразуменьне ўпарта дамагаюцца перамогі навукова-тэхнічнай мысьлі на карысьць нашай прамысловасьці, на карысьць рабочай клясы.

ПРАЎДЗІН.

СТАРОНКА З ЖУДАСНАГА МІНУЛАГА

(Да 25-годзьдзя яўрэйскага пагрому ў Гомелі)

Час перад рэвалюцыяй 1905 г. ў Расіі быў адзначаны бязупынным нарастаньнем рэвалюцыйнай хвалі. У 1901 годзе ў зьвязку з маёўкай выбухаюць буйныя хваляваньні на Выбарскай старане ў Ленінградзе. Гэта хваляваньне выліваецца ў форму вулічных баёў і крывавых сутычак рабочых з агэнтамі царскай улады. Хваляваньні пераносяцца на Абухоўскі завод. На вуліцах Масквы, Кіеву, Ленінграду з пратэстамі выходзіць студэнцтва. З уздымам і з вялікім удзелам рабочых адбываецца сьвяткаваньне 1-га мая.

У 1902 годзе студэнт Балмашоў забівае Сіпягіна, папярэдніка Плевэ. У гэтым-жа годзе адбываецца вядомая ніжагародзкая дэманстрацыя рабочых, а ў лістападзе грандыёзныя растоўскія падзеі.

Нарастаньне рэвалюцыйнай хвалі ішло і ў 1903 годзе. Адпачасова з гэтым расла, мацнела, ачышчалася ад папутчыкаў, выхоўвалася ў духу бальшавізму, пад кіраўніцтвам Ул. І. Леніна, наша партыі. Падпорам самадзяржаўя, што пачалі хістацца, рыхтаваўся ўдар—рэвалюцыя 1905 г.

Напалоханы ўзрастаючымі падзеямі, царскі ўрад зьвяртаецца да ўсіх выпрабаваных сродкаў барацьбы з рэвалюцыйным рухам. Арышты, вобыскі, разгром арганізацый, ссылкі, катаржныя прыгавары, пакараньні сьмерцю—усё гэта пускаецца ў ход, каб задушыць надыходзячую рэвалюцыю.

З арсэналу мэтадаў барацьбы з рэвалюцыяй выцягваецца зноў адзін з старых сродкаў палітычнай барацьбы—яўрэйскія пагромы. Паслухмяная свайму гаспадару паліцэйска-жандарская машына мабілізуе сілы, у ход пускаюцца ўсе вагары ўзьдзейні...

...чаньня на сьвядомасьць мас. Глеба падрыхтавана.

Царызм ведаў, куды ён меціў. Ён ня мог ня ўлічваць, што ў рэвалюцыйным руху, побач з расійскай рабочай клясай, актыўны ўдзел прымалі і яўрэі, якія ў сілу свайго бяспраўнага становішча мацней за іншых адчувалі на сабе ўціск і гвалт царскага ладу.

І не дарма ў заходнім краі, у так званай, рысы аселасьці, бурна рос і разьвіваўся рэвалюцыйны рух яўрэйскае рабочае клясы.

У 1905 годзе ў сваім артыкуле «Кровавые кошмары» Ў. І. Ленін пісаў: «Яўрэйства зьяўлялася самым рэвалюцыйным асяродкам у межах так званай рысы аселасьці: яно паставіляла галоўныя кадры рэвалюцыянэраў, яно несла зародак сацыялізму ў больш адсталую расійскую рабочую масу. Гэтага было досыць, каб слова «яўрэй» зьявілася сымбалем рэвалюцыі ў вочах ураду».

І вось чаму сваю брудную працу па нацкоўваньні цёмных і адсталых мас супроць яўрэяў царскі ўрад палічыў патрэбным прарабіць у 1903 годзе ў Гомелі.

У гэты час Гомель быў павятовым горадам Магілеўскай губ., з пераважным яўрэйскім насельніцтвам. У канцы 90-х гадоў Гомель перажывае пэрыяд свайго бурнага росту. Узрастаў гандаль, расьлі розныя рамесьніцкія майстэрні, маленькія заводы: чыгуналіцейны, канатны, запалкавы. Гэты рост у 900-х гадох спыняецца.

У пачатку з 90-х гадоў у Гомелі зьяўляюцца першыя рэвалюцыйныя гурткі. Першыя гурткі былі інтэлігенцкія. Пазьней у гэтыя гурткі ўваходзяць рабочыя. Рабочы рух, як таковы, узьнікае прыкладна, у 1894 г. У 1894 годзе адбываецца забастоўка муляраў. Сьледам за ёю забастоўкі ўзьнікаюць сярод краўцоў, сьлесараў. У 1897 годзе ўпяршыню рабочымі Гомелю сьвяткуецца 1-га мая. Дзень 1-га мая праводзіцца і ў наступныя гады. Трэба адзначыць, што сваю рэвалюцыйную працу камітэт праводзіў ня толькі сярод яўрэйскіх, але і сярод рабочых іншых нацыянальнасьцяй. Вялікая забастоўка рабочых майстэрань пры чыгунцы (зараз Заходнія чыг.) не прайшла міма ўвагі камітэту.

У 1901 годзе гомельская с.-д. арганізацыя далучаецца да «Бунду».

Да 1903 году Гомель меў досыць моцную рэвалюцыйную арганізацыю, якая мела ўплыў на рабочых. Да гэтага часу адносіцца ўзьнікненьне ў Гомелі групы «Искра».

Рух рабочае клясы, праца арганізацыі не магла прайсьці міма агэнтаў царызму. У канцы 90-х гадоў паліцыяй і жандарамі ўзмоцнена робяцца вобыскі, арышты. Жандармэрыя хоча разграміць арганізацыі, задушыць рэвалюцыйны рух рабочых мас. Асабліва яскрава праяўляюць сябе рэпрэсіі ў 1903 г.

У дзень гадавіны забойства Аляксандра II гомельскі камітэт «Бунду» распаўсюджвае сярод рабочых праклямацыі.

24-га сакавіка 1903 году праводзіцца аднадзенная палітычная забастоўка з прычыны забойства паліцыяй рабочага, у ліку іншых рабочых, што зьнімалі штрэйкбрэхэра з друкарні.

Першага мая 1903 году горад напоўнены салдатамі, паліцыяй, жандармэрыяй, шпікамі.

Кішынёўскі пагром не прайшоў бяз вынікаў. Аб ім шмат гавораць. Праводзілася некалькі сходаў рабочых з прычыны пагрому.

А ў гэты час у нэтрах ахранкі, у канцылярыях жандармэрыі, паліцыі, якія выконвалі волю Плевэ, распрацоўваўся плян гнуснае справы—арганізацыі яўрэйскага пагрому.

Набліжаліся жахлівыя дні 29-га жніўня—1-га верасьня. Шпікі, агэнты паліцыі, розны манархічны зброд, крымінальнікі—члены саюзу рускага народу рыхтаваліся да крывавай справы. У ваколічных вёсках іх сіламі па ўказцы паліцыі ў працягу некалькіх тыдняў вядзецца пагромная агітацыя.

А 29-га жніўня на рынку ўзьнікае бойка паміж яўрэямі і сялянамі, што прыехалі на рынак. За тое, што гандлярка не жадала аддаць за бясцэнак селядзец, сяляне пераварочваюць бочкі з селядцамі. У гэтай бойцы было паранена некалькі яўрэяў, а адзін пагромшчык забіты. 30 і 31 жніўня праходзяць у напружанай цішыні.

А ў панядзелак 1-га верасьня вялікі натоўп, у якім былі і ашуканыя паліцыяй рабочыя чыгункі, прыступіў да пагрому. Наступілі жахлівыя хвіліны. Відавочцы пагрому з жахам апісваюць гэтыя жудасныя гадзіны, калі азьвярэлы натоўп, узброены дубінамі, сякерамі, вілкамі з гіканьнем урываўся ў дамы, ламаў і разбураў усё на сваім шляху, зьбіваючы і забіваючы пападаўшых ім на вочы яўрэяў.

Цяжка адбіць малюнак жаху таго часу. Адбываўся пагром. А пагром-жа—гэта, як пісаў беластоцкі рабочы,—«вуліцы, што ахоплены сьмяротным жахам і якія крычаць нечалавечымі галасамі. Дамы, якія ад верху да нізу равуць».

Відавочца пагрому ў Гомелі ў сваіх успамінах кажа: «Памятаю, як у гадзін 12, у канцы Магілеўскай вуліцы паказаўся натоўп граміл, што набліжаўся з крыкамі і гікам, узброены сякерамі, дубінам і вілкамі. У нас ва ўсім доме і на двары ніводнага мужчыны, ні адной стрэльбы. Натоўп усё бліжэй. І, трасучыся ад жаху, цёмнага, інстынктыўнага, мупіўшага розум, мы кінуліся ўцякаць... Вось якаясьці дзяўчына кінулася ў двор, моцна прыціснула рукі да твару і трасецца ўся з ног да галавы, бяз гуку, бяз стогну. Тут страта прытомнасьці, там прыдушаныя крыкі. Мечуцца людзі, мізэрныя, трасуцца, з выразам тупога і пакорлівага жаху. А з вуліцы далятаюць крыкі, глухі гул... Кожная хвіліна прыносіць новыя весткі. У таго паранены ці забіты знаёмы, у другога сваяк, бацька, брат. Там грамяць, там усё ўжо разграмілі; натоўп абураецца»... («Последние Известия», № 145).

Агідная справа, зробленая царскімі служкамі, адбылася. І калі пагром у Гомелі ня выліўся ў формы кішынёўскага, то гэта здарылася таму, што ў дні пагрому была арганізавана самаабарона. У «Последних Известиях» № 147 мы знаходзім артыкул, у якім аўтар піша: «Няма ўжо ранейшага забітага, трусьлівага яўрэя. На сцэну жыцьця выступіў нанава народжаны, да гэтага часу нябывалы, тып—чалавек, які абараняе свой уласны гонар»... Адзін з арганізатараў гомельскае самаабароны ў «Вестнике Бунда» № 1—2 у артыкуле «Некалькі слоў аб гомельскай самаабароне» піша: «...З захапленьнем наглядаючы там, на месцы, за тым, з якой гэраічнай самаадданасьцю людзі ішлі насустрач небясьпечы,—я ня веру сваім вачом»...

Але многа зрабіць жменька гэтых адважных не магла ў той час, калі «войскі, выкліканыя з лягэраў у горад, дапамагалі не яўрэям абараняцца ад граміл, а грамілам перамагаць супраціўленьне яўрэяў». (Плеханаў, т. XII, стар. 461).

«Последние Известия» пішуць: «Усе аднадушна сьцьвярджаюць, што грамілы былі-б тут (гутарка ідзе аб Конным пляцы) расьсеяны. Але, адкуль ні вазьміся, зьявіліся войскі, што раней ня ўмешваліся, і бяз усякага папярэджаньня зараз-жа далі залп у яўрэяў. Трох забітых і шмат параненых засталося на месцы».

А потым на крыві забітых, параненых, на рэштках разгромленае маёмасьці яўрэйскай беднаты магілеўскі губэрнатар Клінгенбэрг сказаў прамову, якая сама гаворыць за сябе.

«Я ведаў Магілеўскую губ. 25 год таму назад. Тады яўрэі былі надзейныя, ня прымалі ўдзелу ні ў якіх палітычных рухах і тады ня было і ўспаміну аб пагромах...

Зараз яўрэі сталі кіраўнікамі, падбухторшчыкамі ва ўсіх антыўрадавых рухах... Наогул, яўрэі цяпер нахабныя, непакорлівыя, страцілі ўсякую пашану да ўлады... Заўсёды і ўсюды яўрэі выказваюць дзікую зьнявагу і нецярплівасьць да хрысьціян. Ды вось вам: гэтымі днямі па маю жонку на вуліцы наскочыў вэлёсыпэдысты. Хто? Яўрэй. Гімназісты на вуліцы ідзе насустрач мне з папяроскаю ў зубах і ня кланяецца. Хто такі? Зноў яўрэй. Гімназістка, распранаючыся, зачапіла маю жонку рукавом і на запытаньне жонкі, чаму ня просіць выбачэньня, адказвае: «Я не заўважыла». Зноў такі хто? Яўрэйка. Вось, панове, дзе прычына. Вы самі вінаваты ў тым, што здарылася. Урад бесстароньні і я бесстароньні. І, застаючыся бесстароньнім, я павінен сказаць: вы самі вінаваты»...

Крывавую старонку ў кнігу сваіх крывавых дзеяньняў упісаў Мікалай Крывавы ў 1903 годзе ў Гомелі.

Але ход гісторыі неўмалімы. Кастрычнік 1917 году разьвеяў і Мікалая, і яго зграю, і разам з імі яўрэйскія пагромы.

У краіне дыктатуры пралетарыяту цеснае сужыцьцё працоўных усіх нацыянальнасьцяй.

С. Рычкоў.

Па Савецкай Беларусі

Культурнае абслугоўваньне прызыўнікоў

ГОМЕЛЬ. (Наш. кар.). Жэраб'ёўка прызыўнікоў у акрузе прайшла здавальняюча. Пры жэраб'ёўцы прызыўным камісіям удалося выявіць асоб непрацоўнага элементу, якія ня могуць быць прызваны ў рады Чырвонай арміі. Мэдыцынскі агляд прызыўнікоў пачнецца 17 верасьня. Для мэдагляду ствараецца 5 пунктаў, з іх адзін непасрэдна на сяле. Каапэратыўныя арганізацыі наладзілі перасовачныя крамы для забесьпячэньня прадуктамі прызыўнікоў. ДТНО ў працягу прызыву будзе адпускаць 200 абедаў па 20 кап. за абед. Камсамольскія арганізацыі, палітпрасьвет і іншыя арганізуюць культурнае абслугоўваньне прызыўнікоў.

Падпіска на пазыку ідзе пасьпяхова

ГОМЕЛЬ. (НАШ КАР.) *Падпіска на пазыку па Гомельшчыне ідзе пасьпяхова. На 10 верасьня сума падпіскі была роўна 990 тысяч руб., што складае 107 проц. заданьня. Падпіска праводзіцца пасьпяхова, галоўным чынам, сярод членаў саюзаў.*

У вёсцы падпіска яшчэ праходзіць слаба. У Цэрахаўскім раёне рэалізавана сярод сялян аблігацый пазыкі на 800 руб., а сярод членаў саюзаў на 13.200 руб. У Веткаўскім раёне рэалізавана аблігацый пазыкі на 15.040 руб.

Асабліва адстаюць Буда-Кашалеўскі, Чачэрскі раёны, у якіх старшыні і сакратары сельсаветаў яшчэ самі не падпісаліся на пазыку. Райвыканкомы абмежаваліся толькі тым, што разаслалі сельсаветам ліст аб пазыцы.

Дырэктывы акрвыканкому і акрфінаддзелу аб узмацненьні ўвагі да распаўсюджаньня пазыкі ня выконваюцца. У сувязі з гэтым, акрфінаддзел у бліжэйшыя дні пачынае ў другі раз праверку ходу падпіскі на вёсках з тым, каб растлумачальная кампанія сярод насельніцтва была ўзмоцнена, што будзе садзейнічаць выкананьню заданьня па рэалізацыі пазыкі сярод сялянства.

Кіно-здымкі ў Гомелі

У Гомель прыехаў пастановачны калектыў ленінградзкай фабрыкі Белдзяржкіно для пастаноўкі кіно-карціны „Сосны шумяць".

Здымкі праводзяцца ў ваколіцах Гомелю і ў парку.

На ходзе кіно-карціны разгортваюцца вялікія масавыя сцэны з удзелам сялян, пяхоты і кавалерыі.

Дзеяньне адбываецца ў 1918—20 г.г. у часе польскай акупацыі Беларусіі. Калектыў кіно-актораў разьлічвае прабыць у Гомелі да канца верасьня.

Экскурсія рабочых у Маскву і Ленінград

НОВА-БАРЫСАЎ. *20-га верасьня лесапільны завод імя Р. Люксэмбург у зьвязку з рамонтам спыніць сваю працу на 1 месяц.*

Па гэтай прычыне мяркуецца наладзіць экскурсію рабочых заводу ў ліку 20 чалавек у Маскву і Ленінград.

Экскурсантаў будуць абіраць самі рабочыя на агульным сходзе. Мэта экскурсіі азнаёміцца з пастаноўкаю працы на маскоўскіх і ленінградзкіх фабрыках і заводах.

Затрыман растратчык Фрыд

Былы рабкор, касір заводу імя Домбаля (Нова-Барысаў), які захапіў вялікую суму грошай і ўцёк, зараз затрыманы Крымінальным Вышукам у Сьвярдлоўску і дастаўляецца этапным парадкам у Менск.

Поп не прызнае законаў аб працы

У папа м. Хатойвічы, Плешчаніцкага раёну, разьбіраў хлеў селянін з в. 1-я Дрылы Лукаш Сабалька. У часе працы ён зваліўся з рыштаваньня і разьбіўся на сьмерць. Пасьля Лукаша засталася жонка з малымі дзецьмі. Поп адмаўляецца наадрэз даваць дапамогу гэтай удаве.

Інспэкцыі працы трэба ўмяшацца ў гэту справу.

Ак.

МЕНСК

Забесьпячэньне старых сялян

Наркамсабез БССР распрацаваў праект забесьпячэньня старых сялян. Згодна праекту мяркуецца забясьпечыць на першы час 1.000 сялян ва ўзросьце звыш 60 год. Праект перадаецца ў СНК на зацьвярджэньне.

Дровы для пайшчыкаў

Як паведамілі нашаму супрацоўніку ў МЦРК, дровамі пайшчыкі ў гэтым годзе будуць забясьпечаны поўнасьцю. З Лесбелам заключан дагавор на дастаўку 100.000 куб. мэтраў дроў на агульную суму 329 тыс. руб. Дровы паступова адгружаюцца на склад МЦРК. Дагэтуль МЦРК выдана ўжо крэдытных талёнаў на дровы на суму каля 75.000 руб. Складам штодзённа выдаецца пайшчыкам 200-300 шурак дроў.

Лётарэя Аўтадору

Гэтымі днямі Аўтадор Беларусі атрымлівае да 100.000 білетаў лётарэі Аўтадору. 25.000 білетаў будуць рэалізаваны па Менску і акрузе. Атрыманы першыя заяўкі на білеты. Узьдзенскі раён патрабуе 1.000 білетаў, Багомльскі—500. Паступаюць патрабаваньні ад гарадзкіх ячэек. Цана білетаў 50 к. Галоўнейшыя выйгрышы—аўтамабілі.

Усебеларускія прафэсіянальныя зьезды

— Усебеларускі зьезд мэталістых пазначан на 18 кастрычніка.

— Зьезд сельска-гаспадарчых і лясных рабочых адбудзецца 3-га кастрычніка.

— Усебеларускі зьезд гарбароў скліваецца ў другой палове кастрычніка.

Прафтэхнічныя курсы на прадпрыемствах

Прэзыдыум ЦСПСБ рашыў арганізаваць прафтэхнічныя курсы на тых прадпрыемствах, дзе ў броні ёсьць ня менш 20 падросткаў. Для вопыту курсы мяркуецца арганізаваць на двух буйных прадпрыемствах ВСНГБ. Курсы будуць фінансавацца трэстамі і інш. гаспадарчымі адзінкамі.

Прамтавары для Беларусі

На верасень месяц Белкаапсаюз зацьвердзіў плян завозу прамтавараў і хлебапрадуктаў на суму 4.670.000 руб. Такія тавары, як баваўняная мануфактура, суконна-шэрсьцяная тканіна, трыкатаж, галянтарэя, абутак і інш., будуць выдавацца райсаюзам са складу Белкаапсаюзу па пэўных нормах. Першыя партыі тавараў ужо пачалі паступаць.

СУД

За падбухторваньне да шкодніцтва

Адміністрацыя гарбарні „Бальшавік" запрасіла на часовую працу былога саматужніка-клеявара Якуба Рэзьніка. Прапрацаваўшы на заводзе чатыры месяцы, Рэзьнік быў звольнены і на яго месца ўзяты другі майстар-клеявар Жухавіцкі. Але Рэзьніку вельмі не хацелася пакінуць завод і ён парашыў за што бы то ні стала дабіцца звальненьня новага майстра і аднаўленьня сябе на ранейшай пасадзе. І вось Рэзьнік пачаў дзейнічаць.

Мэтад барацьбы ён абраў самы нізкі, абы толькі дасягнуць сваё мэты. Рэзьнік рашыў падарваць аўтарытэт Жухавіцкага, як добрага майстра-клеявара шляхам псаваньня клею, што выпускаў Жухавіцкі.

Пачынаецца агітацыя рабочых. Рэзьнік абяцае рабочым Ратнэру і Бабровічу выплачваць з сваёй пэнсіі, калі яго прымуць зноў на службу, па 10 р. у месяц, а таксама дабіцца павышэньня іх у разрадзе. За гэта Ратнэр і Бабровіч павінны былі ўсыпаць у катлы з клеем мокрую мяздру, не ачышчаючы яе ад пылу і пяску.

Работніц Ліпнёвую і Фунт Рэзьнік угаварваў кідаць у катлы з клеем гразь, абяцаючы за гэта таксама ўзнагароду. Усё гэта для таго, каб клей, які варыў Жухавіцкі, аказваўся нягодным, і тады, зразумела, прыйдзецца зьвярнуцца да яго, Рэзьніка.

Але гэты фокус ня ўдаўся. Рабочыя не пайшлі на вудачку Рэзьніка. Для рабочых інтарэсы прадпрыемства стаяць на першым пляне.

Нарсуд 1-га ўчастку прыгаварыў падбухторшчыка да шкодніцтва на тры месяцы пазбаўленьня волі. Акруговы суд, куды паскардзіўся Рэзьнік, пакінуў прыгавар нарсуду ў сіле.

С. Г—н.

Талстоўскія дні ў Менску

Праўленьне БДУ наладжвае 17 верасьня ў актавай залі літаратурны вечар, прысьвечаны стагодзьдзю са дня нараджэньня Л. М. Талстога. З дакладамі выступяць прафэсары: Замоцін, Вальфсон, Вазьнясенскі і Васілейскі. Пэдфаку запрапанавана папоўніць габінэт літаратуры кнігамі аб Талстым.

16 верасьня ў доме Культуры адбудзецца лекцыя аб Талстым для камсамольцаў Гарадзкога раёну. Пасьля лекцыі будзе дэманстравацца фільм „Казакі" па Л. М. Талстому.

Музэй дзяржаўнага страхаваньня

Белдзяржстрах адпусьціў 3.000 руб. на арганізацыю ў новым будынку цэнтральнага дому селяніна музэю дзяржаўнага страхаваньня. Для музэю адводзіцца спэцыяльнае памяшканьне. У музэі будуць выстаўлены экспанаты, які малююць старую і новую вёску з саломенымі стрэхамі і каменнымі будынкамі.

Крэдытаваньне рабочых

За апошнія два месяцы МЦРК выдаў рабочым і служачым крэдыт на суму каля 200.000 р. Крэдытаваньне будзе працягнута да 1 кастрычніка. Зараз крэдытныя талёны выдаюцца толькі тым калектывам установ і прадпрыемстваў, якія далі папярэднія заяўкі.

Новы крыты рынак у Менску

Па даручэньні камгасу маскоўскае архітэктурнае т-ва абвясьціла конкурс на складаньне праекту крытага рынку на Троіцкім рынку. На рынку будзе пабудованы павільёна для гандлёвых радоў, паасобнае памяшканьне для продажу гародных прадуктаў, мяса, рыбы і інш., а таксама абсталёвана некалькі каапэратываў і савецкіх чайных.

Старыя гандлёвыя рады на Ніжнім рынку будуць закрыты. Работы па пабудове новага рынку пачнуцца ў будучым годзе.

Партгабінэт пры АПА ЦК і Мен. АК КП(б)Б паведамляе, што пры габінэце адкрыта рэгістрацыя ўсіх таварышоў, што займаюцца самаадукацыяй, як індывідуалаў, таксама і ў гуртках дзеля ўстанаўленьня сталай кансультацыі і кіраўніцтва самаадукацыяй па ўсіх прадметах. Рэгістрацыя праводзіцца ад 7 да 11 гадз. увечары штодзённа за выключэньнем нядзелі і аўторка.

Роля кіно ў павялічэньні экспарту

Апублікаваны СПА дырэктыўны ліст аб неабходнасьці пашырэньня і разьвіцьця экспарту ўзварушыў нашых экспартэраў, і ў даны момант перад загатоўшчыкамі паўстала пытаньне надзвычайнай важнасьці аб шырокай папулярызацыі новых відаў экспарту.

У нас у БССР яшчэ да гэтага часу многія раёны не абхоплены загатоўкамі, яшчэ да гэтага часу ня выяўлены цэлы рад тавараў, якія маглі-б быць экспартаваны бяз страт для нашай прамысловасьці.

Цэлы рад тавараў (косьці, рогі, капыты, анучы, старыя галёшы, лапці і інш.) загатаўляюцца ня тым тэмпам, які патрэбен, бо насельніцтва ня шырока паведамлена аб значэньні экспарту гэтых тавараў.

— Лапці, старыя галёшы, брудныя анучы,—няўжо яны маюць каштоўнасьць, няўжо можна іх паслаць у такія гарады, як Парыж, Нью-Ёрк і іншыя,—пытаюць некаторыя нізавыя апэратары,—ня маем уяўленьня, няўжо гэта праўда...

Такія словы прыходзіцца часта чуць ад вельмі многіх, якія да гэтага часу ня ведаюць, што простая палявая косьць, якая выкідваецца на вуліцу, мае важнае значэньне.

Трэба прызнацца, што ў адносінах папулярызацыі і ўкараненьня такіх відаў экспарту ў шырокае сялянскае насельніцтва вельмі мала зроблена.

Рад экспартуючых арганізацый (СССР і БССР), у мэтах шырокага азнаямленьня насельніцтва са зборам, пераапрацоўкай і экспартам касьцей, рагоў, капытоў, ануч і г. д., увайшлі ў згоду з Дзяржкіно аб выпуску спэцыяльнай фільмы пад назвай: „Ратуйце мільён". Гэты фільм павінен даць поўную і вычэрпваючую карціну прахаджэньня розных „непатрэбных і нягодных" прадметаў ад пачатку іх збору да пераапрацоўкі іх на заграпічных і нашых заводах і фабрыках.

Дзяржгандаль Беларусі таксама прымае ўдзел ў арганізацыі гэтае важнае і карыснае справы. Фільм гэты будзе пушчаны ў самыя глухія раёны, якія да гэтага часу яшчэ ня былі абхоплены загатоўкамі.

Няма сумненьня, што такім шляхам удасца шырока папулярызаваць справу экспарту новых і другарадных відаў экспарту.

Л. М—н.

ТЭАТР І МУЗЫКА

БЕЛАРУСКАЯ ДЗЯРЖАЎНАЯ КАПЭЛА. З гэтага году беларускую дзяржаўную капэлу мяркуецца ўзяць часткова на дзяржаўнае ўтрыманьне. У капэле працуе 45 чал. За два гады яна значна вырасла. Капэла ў далейшым будзе прымацавана да опэрнай клясы музычнага тэхнікуму і скарыстана пры пастаноўках. Лепшую частку вячэрняе харавое клясы мяркуецца зьліць з капэлай. У мінулым сэзоне ўсю працу па капэле выконваў адзін т. Егораў, а зараз пачынае з ёю працаваць і т. Сэлях, які будзе кіраваць вакальнай часткай і мастацкай апрацоўкай пастановак.

ЗАПРАШЭНЬНЕ НОВЫХ ОПЭРНЫХ ДЫРЫЖОРАЎ. Опэрная кляса музтэхнікуму значна пашырае сваю работу. Вядуцца перагаворы аб запрашэньні на працу ў якасьці дырыжораў опэрнай клясы вядомага дырыжора былога Марыінскага тэатру ў Ленінградзе Похітонава і дырыжора харкаўскай опэры Міхайлава. Намячаецца пастаноўка на беларускай мове опэры „Сэвільскі Цырульнік", „Галька" і інш. Опэры ў далейшым будуць ставіцца музтэхнікумам сумесна з першым Белдзяржтэатрам.

БЕЛАРУСКАЯ ДРАМАТЫЧНАЯ СТУДЫЯ. Драматычная кляса Белмузтэхнікуму з гэтага году перадаецца 1-му Белдзяржтэатру, як сталая драматычная студыя накшталт былой маскоўскай, з якой стварыўся БДТ2. Акрамя рэжысэраў БДТ1 Міровіча і Сьмяянава для работы ў студыі запрашаецца яшчэ рад новых выкладчыкаў. Студыя разьлічана на 35 чал. Частцы студыйцаў мяркуецца выдаць стыпэндыі.

ДА ДЗЕСЯЦІГОДЗЯ БЕЛАРУСКАГА ТЭАТРУ. М. Чарот зараз перапрацоўвае лібрэта п'есы „На Купальле", пасьля чаго кампазітар Аладаў будзе пісаць музыку да яе. „На Купальле" будзе пастаўлена у адзнаку дзесяцігодзьдзя БДТ1, як савецкага беларускага тэатру.

ПЕРАПРАЦОЎКА П'ЕСЫ «МАШЭКА". П'еса „Машэка" зараз перапрацоўваецца на чыста музычную драму. Галоўныя ролі будуць выконвацца сьпевакамі. Музыку да п'есы піша беларускі кампазітар Марковіч. „Машэка" пойдзе ў лістападзе.

„МЕШЧАНІН ДВАРАНІНАМ". Прыехаўшы з Адэсы новы балетмайстар БДТ1 т. Сямёнаў пачаў працу над інтэрмэдыямі да п'есы „Мешчанін дваранінам". П'еса пойдзе ў пераапрацаваным выглядзе ў гэтым сэзоне.

ПЕРААБСТАЛЯВАНЬНЕ ЗАВОДУ „ДРЭВААПРАЦОЎШЧЫК"

Устанаўляецца 40 новых варштатаў

На заводзе «Дрэваапрацоўшчык» узмоцненым тэмпам вядзецца цяпер праца па заканчэньні пабудовы новага корпусу, абсталяваньне заводу новымі варштатамі, электрыфікацыя варштатаў і г. д.

У сталярным цэху ўстанаўляецца 40 новых дрэваапрацоўчых варштатаў. Старыя варштаты рамантуюцца.

Устанаўляецца новы лёкамабіль у 300 сіл прадукцыі мальцаўскіх заводаў. Трэст „Цяпло і Сіла" прыступае да праведзеньня паравога апалу па ўсім заводзе.

Лесапільны цэх у сучасны момант

Вялікім дасягненьнем заводу трэба лічыць арганізаваную нядаўна дастаўку бярвеньня праз ветку Менваенпродмагу. Дзякуючы гэтаму дастаўка матэр'ялаў абходзіцца таней і адбываецца значна хутчэй.

Дасягненьнем заводу зьяўляецца таксама пераход на трохзьменную ўстаўку піл у лесапільным цэху. Гэта меранрыемства павышае вытворчасьць працы і палепшае якасьць піламатэр'ялаў.

Якасьць прадукцыі сталярнага цэху палепшылася, дзякуючы прынятым вытворчай камісіяй і адміністрацыяй ме-

Новыя ўмовы гарантыйнага страхаваньня гандлёвай розьніцы

У сувязі са значнай зацікаўленасьцю гандлёвых прадпрыемстваў у забесьпячэньні сваёй гандлёвай розьніцы ад магчымых страт— Дзяржстрахам з гэтай мэтай распрацавана пытаньне аб ажыцьцяўленьні гэтага віду страхаваньня.

Да наступнага моманту паказаны від гарантыйнага страхаваньня меў вельмі слабое разьвіцьцё па БССР; Дзяржстрахам страхаваліся толькі паасобныя аб'екты, і то як выклю-

ню Дзяржстрахам высунута пытаньне аб абмежаваньні кола асоб, якія могуць прыцягвацца ў якасьці гарантыйных служачых. Такімі служачымі па новых умовах могуць быць толькі загадчыкі магазынаў, іх намесьнікі і ў крайнім выпадку— загадчыкі аддзяленьняў, але не радавыя працаўнікі прылаўку.

Як правіла, адказнасьць Дзяржстраху не распаўсюджваецца на дзеяньні работнікаў страхавальніка,

зьяўляецца невялікім, але пры шпаркасьці свайго звароту ён, бязумоўна, гэтым самым павялічвае значна ступень небясьпекі рызыкі для Дзяржстраху.

Новымі элемэнтамі ў страхаваньні розьніцы зьяўляюцца —франшыза, г. зн. зьніжэньне адказнасьці Дзяржстраху за дробныя страты, а таксама пакіданьне на адказнасьці страхавальніка пэўнага проценту магчымых страт. Першае ўведзена

НАВІНЫ НАВУКІ І ТЭХНІКІ

ВАЙНА З МОРАМ У ГАЛЯНДЫІ

Звыш 600 год таму назад, у выніку паступовага размываньня пясчанага берагу, мора заліло вялікую частку ўзьбярэжжа тагочаснай Фрысьляндыі. У выніку катастрофы ўтварылася мора, дакладней затока Зюйдэр-зээ. Вось ужо некалькі год, як галяндцы прыступілі да грандыёзных работ, якія маюць канчатковай мэтай адваяваньне ад мора страчанай у XIII стагодзьдзі зямлі. Першай часткай работ зьяўляецца пабудова вялізарнай дамбы (плаціны), даўжынёй у 33 кілёмэтры паміж гарадамі Піям і Эйвікэлюйс.

УПЛЫЎ МАГНІТУ НА ЖЫВЕЛУ І РАСЬЛІНЫ

Шляхам лябараторных досьледаў амэрыканскі прафэсар Р. Мутколькі атрымаў цікавыя даныя аб уплыве магніту на нізшыя аднакаморкавыя арганізмы і расьліны. Паводле слоў прафэсара, магніт значна ўзмацняе жыцьцяздольнасьць аднакаморкавай жывёлы, што выяўляецца ў павялічэньні тэрміну іх жыцьця і лепшай супраціўляемасьці атручаным матэр'ялам

Парасткі фасолі, якія падпадаюць пад уплыў магніту, раслі значна хутчэй і хутчэй ажывалі пасьля ўвяданьня. Разгадка фэнамэну хаваецца

„Чырвоная Зара“ пераходзіць на 7-гадзінны рабочы дзень

12-га верасьня на шырокай вытворчай нарадзе рабочых і служачых драждажавога заводу —«Чырвоная Зара» стаяў даклад заводакіраўніцтва аб пераходзе на 7-гадзінны рабочы дзень. Нарада прызнала магчымым увесьці 7-гадзінны рабочы дзень не пазьней 1-га студзеня 1929 г.

Выраб сыроваткі супроць дыфтэрыту і шкарлятыны

Беларускі бактэрыялёгічны інстытут прыступіў да масавага вырабу прышчэпачнага матар'ялу супроць брушнога тыфусу, дыфтэрыі і шкарлятыны. Для гэтай мэты значна пашыраны вытворчыя аддзелы. Заканчваецца пабудова новай стайні на 24 коні для вырабу сыроваткі супроць дыфтэрыту і шкарлятыны. Прыступлена да пабудовы каменнага корпусу для сыросатачнага аддзелу. Акрамя таго, значна пашыраецца вакцынны аддзел, у задачы якога ўваходзіць масавая выпрацоўка вакцыны, галоўным чынам, супроць брушнога тыфусу і шкарлятыны.

У сувязі з зваротам з-за граніцы праф. Эльбэрта пры інстытуце арганізуецца рад новых навуковых лябараторый—тканявых культур, па барацьбе з сухотамі і г. д.

нежаданьнем прафсаюзных арганізацый адносіць матар'яльную адказнасьць за магчымыя страты ў розьніцы на ўсіх радавых працаўнікоў прылаўку.

Новае палажэньне аб дзяржаўным страхаваньні розьніцы у асноўным зводзіцца да наступнага:

Страхавое поле з пачатку абмяжована толькі гарадзкімі крамамі кааперацыі і Дзяржгандлю. Такое абмежаваньне страхавога поля тлумачыцца недавальняючай вывучанасьцю нашага візавога гандлю з боку страхавых патрабаваньняў, а таксама і цэлым радам спэцыфічных асаблівасьцяй апошняга, да ліку якіх неабходна аднесьці і вылбарчую сыстэму гандлёвага апарату ў вясковай кааперацыі.

У страхаваньні розьніцы ўпяршыню ... ноўным узгодненьні з прафсаюзнымі органамі.

Урэшце, і самы мэтад вызначэньня граніц адказнасьці Дзяржстраху ў розьніцы ўстаноўлены трохі не такім спосабам, як на іншых відах гарантыйнага страхаваньня, а іменна: падлічваецца ступень небясьпекі па кожным з відаў страхуемых аб'ектаў, біручы пад увагу розныя асаблівасьці арганізацыйнай формы гандлёвага прадпрыемства, канкрэтна вызначаючы адказнасьць Дзяржстраху ня ніжэй 40 проц. максымальнай каштоўнасьці тавараў, прапануемых на страхаваньне. Гэты дыфэрэнцыраваны мэтад выкліканы тым, што размер асноўных капіталаў, які знаходзіцца ў розьнічным гандлі, ... мальна прыцягнуць самых страхавальнікаў да ўдзелу ў кэтах забясьпекі страхуемай маемасьці.

Як відаць з выпрацоўкі асноўных умоў страхаваньня, Дзяржстрах меў на мэце падвойную сыстэму мерапрыемстваў, з аднаго боку, даць страхавальніку неабходную забясьпеку ад магчымых страт у розьнічным гандлі, а з другога—пабудаваць з умоў страхаваньня асноўнае ядро мерапрыемстваў для барацьбы са злачынствамі на гаспадарчым фронце.

Гандлёвыя ўстановы павінны ацаніць гэту галіну працы Дзяржстраху і прыняць неабходны ўдзел у ажыцьцяўленьні гарантыйнага страхаваньня розьніцы.

К.

... адабранай ад мора зямлі, г. зн. плошча, роўная адной дзесятай частцы сучаснай Галяндыі.

... скарыстаньня магніту, як сродку, стымулюючага разьвіцьцё чалавечага арганізму

Паведамленьні

— У нядзелю, 16 верасьня, у Доме Асьветы адбудзецца агульны сход тэхнічных працаўніц і жонак рабочых саюзу працасьветы. Пачатак а 6-й гадз. увечары.

Парадак дня:

1. Даклад аб пазыцы індустрыялізацыі.

2. Справаздача дэлегатак.

3. Выбары на канфэрэнцыю.

— ДОМ АСЬВЕТЫ. *Сёньня, 14 верасьня—кіно „Інжынэр Елагін“. Пачатак а 8 і 10 гадз. увеч. Карціну суправаджае музычны дуэт. Білеты 10 і 15 к.*

Адказны рэдактар Ян. АСЬМОЎ

Дэлегацкі сход Гарадзкога раёну выносіць вялікі жаль Стараддарокай партыйнай камсамольскай арганізацыі, мужу, дзіцяці і ўсім радным аб бяочаснай сьмерці члена партыі **ГУБКЕВІЧ АННЫ**

СЁНЬНЯ У ТЭАТРЫ і КІНО

КЛЮБ САЎГАНДАЛЬСЛУЖАЧЫХ

У пятніцу, 14-га верасьня—спэктакль вядомага яўрэйскага артыстага

ЮЛІУСА АДЛЕРА

„ДЭР БЛУТЫКЕР ГЕЛЕХТЭР“ у 3-х дзеях і 5 абразох

Спэктакль арганізуе беларускае зямляцтва на карысьць Мопр'у

Білеты распаўсюджваюцца па прадпрыемствах 13 і 14 верасьня, а таксама прадаюцца ў касе клюбу саўгандальслужачых

ЦЫРК — Сёньня і штодня МАТЧАВАЯ БАРБА — ЦЫРК

БОРУЦЦА 3 ПАРЫ мацнейшых спартсмэнаў—БАРЦОЎ,

а таксама вялікая цыркавая праграма.

1-я гастроль M-lle Данковой з сваёй групай муштраваных сабак.

Буфанадныя клёуны ЖАК І ЖАКОНІ і шмат інш. №№

Пачатак роўна а 8 з пал. гадз. увеч.)—(Пачатак барбы а 10 з пал. гадз. увеч.

Каса адчынена ад 11—3 і ад 5—9 гадз. увеч.

КІНО-ТЭАТР „Культура“	Мастацкі фільм паводле раману О'Нэйля „ЖАНЧЫНА З КІРМАШУ“ (КАХАНЬНЕ пад ВЯЗАМІ)
КІНО „Чырвоная Зорка“	Юбілейны фільм—да 100-х угодкаў нараджэньня Льва Мікалаевіча ТАЛСТОГА — Няўміручая аповесьць „КАЗАКІ“ пастаноўка рэжысэра В. Г. БАРСКАГА.
КІНО „Пралетары“	2-гі тыдзень | Ад аўторка, 11 верасьня | 2-гі тыдзень — ПАТ І ПАТАШОН у МОРЫ
КІНО „Інтэрнацыянал“	Нямецкі баявік „Небясьпечны ўзрост“ у 8-мі частках. У галоўных ролях сусьветныя артысты БЭРНГАРД ГЭЦКЕ І АСТА НІЛЬСЭН

АЎТАКІРАЎНІЦТВА даводзіць да ведама грамадзян і ўстаноў, маючых на руках ТАЛЁНЫ ДЛЯ ЛЬГОТНАГА ПРАЕЗДУ Ў АЎТАБУСАХ, што з 15 верасьня г. г. па 1 кастрычніка г. г. *будзе зроблен замен іх на новыя, пасьля чаго старыя талёны будуць лічыцца несапраўднымі і* ПРЫМАЦЦА НЯ БУДУЦЬ.

1—2 Аўтакіраўніцтва.

Ячэйкі, фабзаўкомы і зборшчыкі падпіскі!

НЕ забудзьцеся зараз-жа пачаць кампанію па вярбоўцы новых падпісчыкаў на газэту «ЗЬВЯЗДА» на КАСТРЫЧНІК і да канца году.

Газэта „ЗЬВЯЗДА“ КАШТУЕ: на 1 месяц—90 кап. да канца году—2 р. 60 к. З ДАДАТКАМ «БАЛЬШАВІК БЕЛАРУСІ»: на 1 месяц—1 р. 05 к. да канца году—3 р. 05 к.

НЕ затрымлівайце сьпісаў, здавайце або адсылайце іх непасрэдна ў кантору «Зьвязды» (Менск, Савецкая 63), каб своечасова здаволіць падпісчыка з 1-га КАСТРЫЧНІКА

Своечасовая падпіска гарантуе акуратную і бесьперабойную дастаўку газэты

НОВЫЙ ОБЩЕДОСТУПНЫЙ САМОУЧИТЕЛЬ КРОЙКИ и ШИТЬЯ ЖЕНСКИХ верхних вещей, платьев и белья, ДЕТСКИХ вещей и мужского белья.

Самоучитель изложен общедоступным языком, дает возможность легко изучить портняжное ремесло. В книге также имеются ОТДЕЛЫ муляжей (составл. выкроек накалкой), по ПОЧИНКЕ и ПЕРЕЛИЦОВКЕ вещей. В книге свыше 300 пояснительных рисунков и чертежей выкроек. Цена 3 руб., с пересылкой 3 руб. 35 коп. При высылке денег вперед пересылка бесплатно.

НОВАЯ КНИГА САМОУЧИТЕЛЬ кройки МУЖСКОГО платья с 73 рисунками и чертежами. Цена 1 р. 80 к., с перес. 2 р.

НОВИНКА ДОМАШНИЙ ЭЛЕКТРОТЕХНИК САМОУЧКА

Устройство домашнего освещения, звонков, сигнализации, телефонов. Изготовление гальванических элементов, аккумуляторов, трансформаторов, выпрямителей. Радиоприемные установки; детекторные, ламлов., с антенной и без антенны. Электрооборудование клубов и изб-читален, установка проекционных фонарей и кино-аппаратов, электрооборудование клубных сцен и проч. с 138 рис. и пояснительн. чертежами. Цена 2 р. 75 к. с пересылкой. Книжн. склад „КНИГОВЕД“ Москва, 19, улица Герцена, № 22-100.

Праектнаму бюро ВСНГБ — ПАТРЭБНА — ПАМЯШКАНЬНЕ ў ЦЭНТРЫ ГОРАДУ з 2—3 пакояў, агульнаю плошчаю 10—12 кв. саж. З прапановамі зьвяртацца: Савецкая, 77, тэл. 10—40.

Газэта „Зьвязда“ з дадаткам часопісу „Бальшавік Беларусі“ на месяц КАШТУЕ 1 р. 05 к.

Кошт публікацыі аб скасаваньні шлюбу 3 р.

Згубленыя і ўкрадзеныя наступныя дакуманты лічыць несапраўднымі:

Пасьведч. Олісевіча Ю. С., выд. Заслаўскім РВК 3493

Пашпарт Таргонскага А. М., выд. Астраш.-Гарадзецкім РВК 3494

Кніжка ашчаднай касы Рафальсона А. Х. 3495

Пашпарт Лозіцкай А. Л., выд. Менскай міліцыяй 3496

Каапэрац. кніжка Станішэўскага А. Ф., выд. МЦРК 3497

Членская кніжка Малаш О. С., выд. саюзам нархарч 3498

Лекавая кніжка Малаш О. С., выд. Менстрахкасаю 3499

Каапэрац. кніжка МЦРК Сарноўскага А. І. 3500

Асобовая кніжка Мацкевіча І. А., выд. Менваенкаматам 3501

Дапрызыўн. кніжка Яноўскага А., выд. Віцебск. акрваенкаматам 3502

Каапэрацыйная кніжка МЦРК Паўлоўскай С. А. 3503

Каапэрац. кніжка Русенка П. Ф., выд. МЦРК 3504

Каапэрац. кніжка МЦРК № 9267 Розенкранц Г. О. 3505

Членск. кніжка № 2982 Мальцавай Л.М., выд. саюзам нархарч. 3506

Каапэрац. кн. ТПО Зах. ч. Бык М. І. 3507

Каапэрац. кн. МЦРК Левіна Л. Л., 3508

Пэнсіённая кн. Л. Л., выд. Менстрахк. 3509

Пэнсіённая кн. Л. Г. Левін, выд. Менакрсабесам. 3510

Каапэрац. кн. МЦРК Ленц Е. А. 3511

Вучотна-конск. кб. Чэмко І. І. 3512

Каапэрац. кн. Такарскага З. Ш., выд. МЦРК. 3513

Кошт публікацыі аб згубе дакуманту 50 к.

З ЗАКАЗАМІ ЗВАРОЧВАЦЦА Ў ГАЛОЎНУЮ КАНТОРУ ГАЗЭТЫ „ЗЬВЯЗДА“-МЕНСК, САВЕЦКАЯ, №63, 3-ці ПАВЕРХ.

ПАРТРЭТЫ, ГРАВЮРЫ. ПЛЯНЫ, СХЭМЫ, ФАКСІМІЛЕ, ЭТЫКЭТЫ, ЦЭНЬНІКІ, ВОКЛАДКІ, ВІНЬЕТКІ, РЭКЛЯМНЫЯ ПЛЯКАТЫ І ІНШЫЯ МАСТАЦКІЯ РАБОТЫ.

ПАДПІСЧЫКІ! У выпадку неакуратнай дастаўкі газэты „Зьвязда“ званеце па тэлеф. 7-81

Прыймо абвестак у чарговы нумар газэты адбываецца да 2-ое гадзіны дня

Друкарня газэты «Зьвязда»—Менск. Галоўлітбел Менск, 300